

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERAD TIDNING

IDUN

FÖR · KVINNAN · OCH · HEMMET

N:r 19 (750).

LÖRDAGEN DEN 11 MAJ 1901.

14:DE ÅRG.

PRENUMERATIONSPRIS PR ÅR:	UTGIFNINGSTID:	REDAKTÖR OCH UTGIFVARE:	BYRÅ OCH EXPEDITION:	KOMMISSIONÄRER
IDUN KR. 6:—	HVARJE LÖRDAG.	FRITHIOF HELLBERG	KLARA S. KYRROGATA 16, 1 TR.	ANTAGAS ÖFVER HELA LANDET PÅ ALL- DELES SÄRSKILDT FÖRMÅNL. VILLKOR.
IDUNS PRAKTUPPLAGA 8:—		TRÄFFAS SÄKRAST KL. 2—3.	ÖPPEN KL. 10—5.	STOCKHOLM
IDUNS MODETIDN. MED PL. 5:—	LÖSNUMMERPRIS: 10 ÖRE.	REDAKTIONSSEKR.: JOHAN NORDLING.	ALLM. TEL. 6147. RIKS 1646	IDUNS KUNGL. HOFBOKTRYCKERI.
IDUNS MODETIDN. UTAN PL. 3:—				

VERNER VON HEIDENSTAM.

VERNER VON HEIDENSTAM I SITT HEM VID DJURSHOLM.

PORTRÄTT FÖR IDUN AF HOFFOTOGRAFEN A. BLOMBERG.

FÖR EN VECKA SEDAN utgafs en ny bok af Verner v. Heidenstam, som bar titeln »Heliga Birgittas Pilgrimsfärd», och denna bok är anledningen, hvarför Idun befallt mig doppa pennan i bläckhornet. Det är en intressant bok, vi här ha att göra med, då den behandlar den svenska medeltidssierskans märkvärdiga lif.

Intressant är den också som ett led i Heidenstams eget författarskap. För att genast säga mitt personliga intryck, står den fullt i jämnhöjd med »Karolinerna» och »Sankt Göran och Draken», och jag undrar, om den icke öfverträffar dem. Jag har öfverraskat mig med känslan af att önska äga tio röster i svenska akademien. Det är ju något i själfva ämnets fjärrbelägenhet för vår tid, som gör, att diktaren måst vara fantasins fjärrskådare, d. v. s. äkta diktare, om han går i land med att behandla det. Det måste med andra ord vara en vacker triumf för hans andeskåderi, om han lyckats. Men är det icke sant än i dag, att, som apostlaordet lyder, kärleken talar med människors och änglars tungor, och att äfven diktarens fantasikärlek till sitt ämne har privilegiet att besegra tidsafstånden, att vara visionär och skåda. Det är detta Heidenstam här gjort.

Det är för öfrigt i Heidenstams natur som skald den egendomligheten, att jämsides med det grubblande Hamletdraget ligger en stark viljekraft, som känner sig dragen till och har frändskap med tankens heroer och viljans bär-särkar. Romantikern hos honom är parad med sympatin för praktisk handlingskraft och mål-medvetenhet.

Bägge sidorna äro representerade hos Birgitta. Hon är drömmerskan, men utan svaghet, hon har kampens disharmoni, när hon skall strida med djäfvulen, världen och sitt eget kött, men hon har på samma gång glädjen hos den, som vet sin egen kraft och har fröjden öfver sin beslutsamhets eviga ungdoms friskhet.

Den »vandrande Thomas», som har rätt mycket släktttycke med Hans Alienus, som bekant Heidenstams lyriska språkrör under ungdomsproduktionen för hvad som vibrerade hos honom själf, och hvilken här blott som bakgrundsfigur uppträder, ger oss diktarens eget omdöme om Birgittas storhet. Han säger om sig själf, denne fantasiens martyr, som bekänner, att han hör till »de oroliga»: »Sjuttio år föra honom icke längre än en dag. Hur högt en gnista stiger, slocknar hon i mörker, om hon ingenstädes kan bita sig fast och tända.»

Till Birgitta säger han: »Rak var din väg som solvägen och därför hann du andra stranden.»

Heidenstam har gett Birgitta något på en gång mjukt kvinnligt och amazonartadt manligt, som betyder en glad krafts solsken öfver lifvet, äfven när man ofta nog ser sitt väsens sol gå ned i nattskuggor. Denna förhoppning på en ny morgon och nytt solsken hör till den starka, sunda karaktären. Det är därför magister Petrus, hennes biktader, säger, att hon är »hälsan». Han tycker sig förnimma doften af en korg nyplockad frukt, när han ser henne. Hvad behöfver hon för att bli mild och mjuk? Kanske att luttras af motgångar och pröfningar? Åhnej, magistern vet bättre. Han har genomskådat sitt skriftebarn. Hon behöfver medgångens fulla varma solsken, får hon motgång blir hon elak och öfvermodig, får hon medgång blir hon mild och ödmjuk, alldeles tvärt emot den moraliska katekesens dogmer. Häri ligger något af det specifika svenska nordbolynnet, kanske något af författarens eget lynne. Det är något i Heidenstams egen intensitet, som påminner om Thomas ord, när han säger: »Slår man åder på min arm, stiger blodstrålen dubbelt högre än för andra.»

Hur förvånad blef jag icke, jag, och som jag tror de flesta, när andra samlingen af Heidenstams dikter utkommo. Det fanns ej mycket här af det, som gaf den första diktsamlingen fanfarens väljud, ej heller mycket af denna första ungdomsdiktningens pepprade ironistämning, som kittlade de unga gommarna. Här fick man veta något om den kärlek till hemtorfvan, som aldrig dör, om söndagsstämningen och barndomsfriden, så fort man befinner sig inom fosterlandets hank och stör. Vemodigare har väl knappast en svensk skald tolkat ett visst främlingskap på jorden — helt enkelt pilgrimsfärden, det som redan uttryckts i själfva titlarna på hans första böcker »Vallfarts- och vandringår» och »Hans Alienus» (främlingen), och det är just denna sällsamma trånad som drar Heidenstams sympati äfven till Birgitta, idealismen, som aldrig finner ro, som alltid behöfver något mera än hvad ett hjärteförhållande till den enskilda människan kan ge, som därför alltid tycker sig stå inför omöjligheten att äga en annan varelse, så helt som man en gång i kärlekens mest entusiastiska stund trodde.

Birgitta uttrycker här i boken detta främlingskap med religiöst patos, men det är icke utan, att Heidenstam många gånger, fast han är allt annat än asketiskt anlagd i sina skrifter, gett oss antydningar, att han känt något liknande. Birgitta säger:

»Din gård tar fienden eller fordringsmannen, din kropp tar mulen, din husbonde, dina barn och din vän, alla ha de sina egna vägar. Ingenting är ditt. Ingenting är ditt, utom den låga, som brinner i ditt eget hjärta, ingenting utom din kärlek till dem alla. Kan den tagas ifrån dig, ja, då må du sörja.»

Men det är i alla fall denna känsla af det jordiskas litenhet och förgänglighet, som gör

Mot vår hälsas fiender, bakterierna, är enligt framstående läkares officiella intyg F. PAULI's AZYMOL det bästa vapnet. Till dagligt bruk för munnens och tändernas vård, mot smitta, för sårbehandling, ekzem, reformar, finnar, hudrodnader m. m. London 1899 erhöil F. Pauli's Azymol guldmalaj såsom det förnämsta antisepticum.

Till hudens förskönan-
de och vård är F. PAULI's BALSAM-TVÅL den bästa och angenämaste. Prisbelönt London, Chicago, Paris. Stockholm 1897 erhöil F. Pauli's Balsamtvål högsta utmärkelsen och guldmalaj.

OLSHAMMAR, VERNER VON HEIDENSTAMS BARNDOMSHEM.

Birgitta stor i sin ensidighet. Hon har en viss idealistisk svärmisk världssmärta, men på samma gång har författaren gett henne en ton af muntert världseröfrarlynne, af världstrots. Hos hans Birgitta finner man alltså en kvinnas tros- och kärleksstyrka, en himlastormande själ med ett kvinnligt barns envishet, en kvinnas despotiska omvändelsetyranni, en reformators trots, gränslösa själförtroende och vansinnign kraftslöseri med excentriska stämningar. Förtviflan öfver fåfängligheten, den jordiska lumpenheten gör henne till framtidskvinnan, olycksprofetissan, synernas kvinna, förskräckande i sin hänsynslöshet. Blott makten att allt försaka har för henne betydelsen af den offerhandling, som kämpar med Gud och vinner segern. Men den svåra uppgiften att göra denna öfvermänskliga martyrfigur, ej omänsklig, men lefvande har lyckats därför, att fast hon kämpar mot sig själf, mot hela världen, hon på samma gång midt i sin disharmoni dock är stark och harmonisk, en viljans människa, ehuru hon på samma gång är den otyglade känslans och behärskas af stämningen. Hon älskar själsstriden, ja, hon söker dess kval, ty hon är viss om att segra; hon vet, att hon har den stora kraften. Detta ger henne också något glädt midt i förbanneaseriet, och detta är väl också just reformatorns själsammansättning, och man får därigenom af boken ej det tryckande moln-

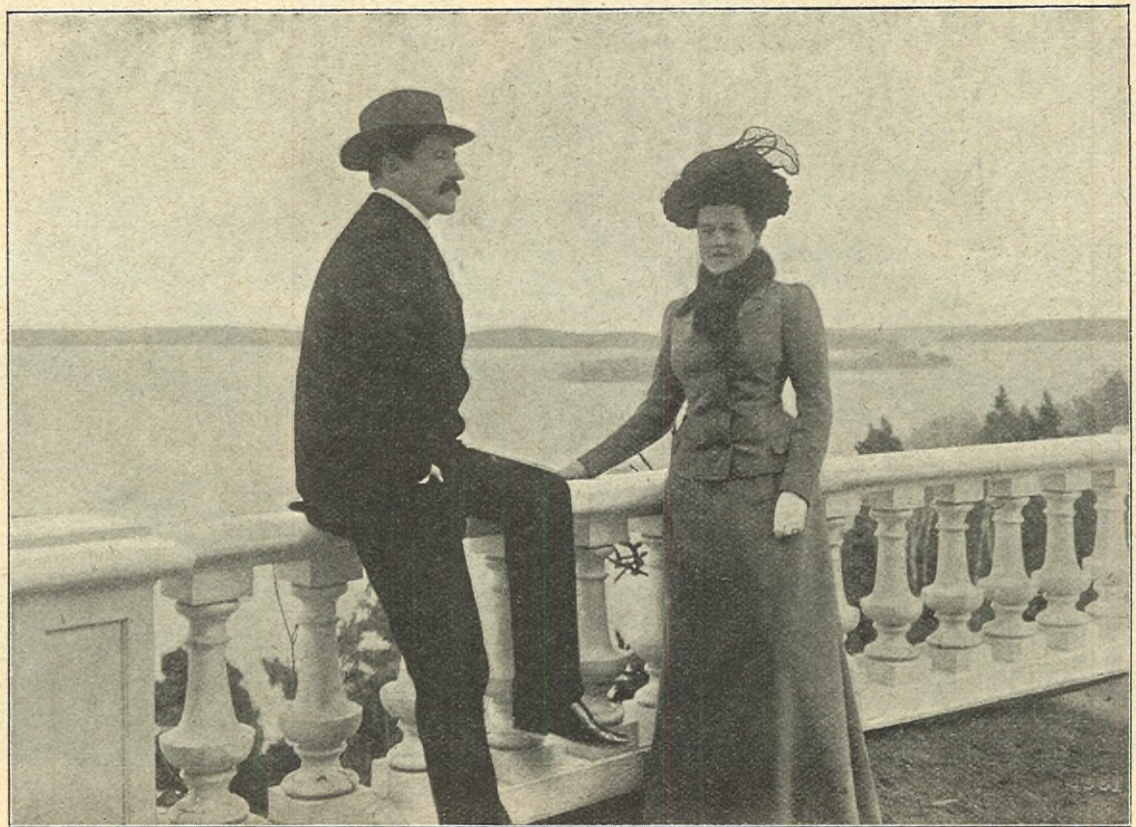
digra intryck, som eljes vanligtvis vidlåder martyrhistorier. Hur lätt skulle det ej varit att tappa vägen i denna karaktärs labyrinter, men desto mera värderar läsaren de enkla stora linjerna, den breda penselföringen, de mjuka klara färgerna.

*

Jag stiger af vid stationen Germania på Djursholmsbanan och får mitt intryck på första vårdagen af Heidenstams Djursholms hem. Ett litet venetianskt trollslott, som glimmar hvitare än allt hvitt, och framför terrassen, på baksidan af byggnaden, det solblanka hafvet, så märkvärdigt blått i dag med dansande vågor, som tycka om att leka den första vårleken, frigjorda från köld och vinter. Vårilig är uppenbarelse af den unga frun, vårilig Heidenstam själf i sin kavaj, vårliga rummen, som äro fulla af taflor och ha en viss monumental prägel af vidd och luftighet, dem man kan trolla fram, när man som Heidenstam hållit på att måla flere år af sitt lif.

Jag frågade honom, hur det hängde ihop med detta, om han hade målat mycket och länge.

»Ja, det är säkert. Det, som egentligen var utmärkande för mina första taflor var, att de skulle täfla med salig Wingses i omfång. Den spefulla kritiken från jämnåriga på granngården gick mig dock djupt till sinnes, och slutligen skar jag sönder både vikingar och

HERR OCH FRU VON HEIDENSTAM PÅ TERRASSEN UTANFÖR DERAS VILLA VID DJURSHOLM.

backanter och begrof hela härligheten i en björkbacke, där de få invänta domedagens kritik, som nog blir ännu strängare.»

»Men utomlandsresorna, hur började de?»

»Jag blef sjuklig, måste afbryta mina studier för att söka hälsa i sydliga land. Vid sjutton år for jag åstad och tillbragte två vintrar i Palestina, Syrien och Grekland. Min sjukdom var af nervös art, ej i lungorna. Och när jag blef bättre, ägnade jag mig åt figurmålning, studerade ett år för J. Kronberg i Rom och blef sedan elev i Paris på Académie des Beaux Arts för Gérôme.»

»Men det är ju en hel målaruppfostran. Hur kom den att afbrytas?»

Heidenstam skrattade.

»Jo, det var midt i den värsta realistperioden, och jag kom i oenighet med allt och alla, kastade pänselborsten rätt ut genom fönstret och svor att icke vidare »gå i skomakarlära». Emellertid hade jag gift mig vid 21 år. Jag hade råkat på spänd fot med min far och tillbragte nu åtta år dels i Schweiz, dels i Italien.»

»Tänk, hvilket ungdomslif och hur många intressanta bekantskaper?»

»Nej, icke egentligen. Under hela denna tid var jag ytterligt folkskygg och umgicks så godt som med inga. Slutligen kom jag hem till min fars dödsbädd och bodde åter några år på Olshammar, gaf ut böcker, och det öfriga vet hela världen bättre än jag själf. Jag lär ju vara erotoman, sades det, när jag gifte om mig, och i ett anfall af retlighet och lust att trotsa ställde jag till mitt »berömda» bröllop på Blå Jungfrun.»

»Men blir det aldrig ensamt här?»

»Nej, i städer är det mig omöjligt att arbeta. Egentligen är jag landtmänniska, men utan öfvertro på det bondska. Ordet aristokrat betyder, enligt min mening, en andlig ädling, en idealist af renaste vatten. Jag lutar åt demokratiska och republikanska teorier och anser, att den aristokratiska motvägen är cynism rätt och slätt, men höflighet och förfining anser jag för stora sociala dygder. Jag afskyr därför Bismarck och Luther. Har jag biktat mig nog nu?»

Vi skrattade båda. »Nej inte än,» sade jag. »Det är ju bra konstigt, att den, som är så sympatiskt medkännande, har ett slags enslighetsbehof.»

»Det där kan jag inte förklara, men underligt var, att jag redan som barn icke visste något fasansfullare än främmande. Den fasan sitter i mig än i dag, och när grannarna kommo åkande, tog jag vanligtvis till flykten genom ett garderobsfönster. Ja, mitt barn-doms hem Olshammar! Jag lämnar med en fotografi af Olshammar. Jag var nog vänlig att låta mig födas där en solig julmiddag anno 1859, och det spelar ju en roll i min sista bok. Det har tillhört min familj på modernet sedan sjuttonhundratalet. Gården är belägen vid Vättern och invid Tiveden, i äldre tider hette gården Ulfshammar och bar sitt namn efter Birgittas man, och kyrkan, som bildar flygel till hufvudbyggnaden, kallas ännu Sanct Brittas kapell. Kyrkan, som ännu några gånger om året öppnas för gudstjänst, begagnades af mig alltid under sommaren som lekstuga. Birgitta fick en framskjuten plats i min fantasi, än som spöke än som barsk gårdsfru. När jag åtföljde mina föräldrar till Stockholm och började min skolkurs i Beskowska skolan, var det alltid på sommarvistelsen på Olshammar min längtan koncentrerades, till ridturer, seglingen, skogsvandringarna. Jag skref vers redan tidigt, och Lidner var mitt ideal. Är det nog nu?»

»Ja, nu är det nog.»

Den unga frun betraktade mig skalkaktigt.

»Han har varit ovanligt hygglig mot er,» sade hon. »Men det är ju så modernt nu för tiden att lösa sina bojar äfven inför polisen och för publiken.»

»Ja, men ser ni vid den här polisundersökningen och husvisitationen är det ju icke någon riktig »professional», som varit intervjua-re, utan en gammal bekant.»

När jag steg upp på tåget, hade jag en känsla af, att den vackra hvita villan med sin älskvärda värd och värdinna var ett minne, som jag skulle förvara bland mina älskvärdaste intryck.

HELLEN LINDGREN.

SVAR PÅ EN FRÅGA.

HVAD JAG SÖKER här i världen?

Hör väl jag till dem, som söka, dem, som storma fram på färden för att nå, hvad de begära: lycka, framgång, makt och ära? Hör väl jag till dem, som böka i den svarta jordens mylla efter guldstofv att förgylla upp sitt armod eller samla fickan full med mynt, som skramla? Hör väl jag till dem, som kröka ryggen öfver lärda skrifter att sitt vetande föröka med att se i död förstening andras tro om andras mening, eller stoppa damm och spindlar i sin hjärnas trånga vindlar? Hör väl jag till dem, som stöka om i gamla gömda grifter, där de dödas andar spöka efter svunnen tids bedrifter? Hör väl jag till dem, som grubbla öfver mänskolivets öden för att se till sist, hur döden spränger lefnadsgätans bubbla?

Ej hör jag till dem, som gräfva, dem, som forska, dem, som sträfva efter kapital och ränta. Aldrig nämns jag bland de visa, som de världsligt kloke prisa.

Nej, jag hör till dem, som *vänta*. Ty en dag skall Herren glänta på min kammardörr och säga: »Här är det, som du skall äga.»

Och jag går alltjämt med tomma, öppna händer. Knappt en blomma bland de många törns jag taga och behålla den i handen, vågar knappt en fjäril jaga, går med lätta steg på sanden, att den ej min fot må snärja med sin tyngd. Jag måste värja mig mot allt, som fångar, binder, allt, som kunde bli till hinder.

Stort, nyinkommet lager af

Promenaddräkter och Kappor

tillverkade af 1:sta klassens skraddare, till särdeles billiga priser hos

K. M. LUNDBERG

STOCKHOLM.

Fri och lätt och glad på färden, går jag ensam här i världen, gläds åt hvarje morgons ljusning, åt den ljufva, tysta natten, njuter som i lätt berusning sol och stjärnor, luft och vatten, djur och blommor, jord och himmel, eller går i mänskors vimmel, lyssnande med glad förtjusning, när ett tonfall uppenbarar en från samma väntans rike som jag själf, en vän, en like, en, som väntans tro bevarar. Jag förkortar mulna timmar med att drömma vackra drömmar eller att i lust och gamman smida rimmets länkar samman, medan skymningsbrasan glimmar och därute regnet strömmar.

Se, jag lefver för att vänta, ty en dag skall Herren glänta på min kammardörr och säga: »Här är det, som du skall äga.»

IGNOTA.

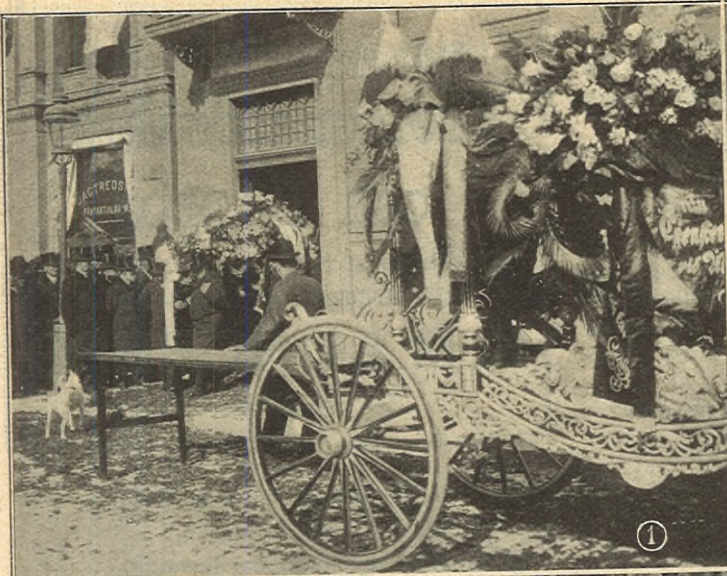
SÅNGKAMMARINTERIÖRER. FÖR IDUN AF LAURA FITINGHOFF.

»Honni soit, qui mal y pense.»

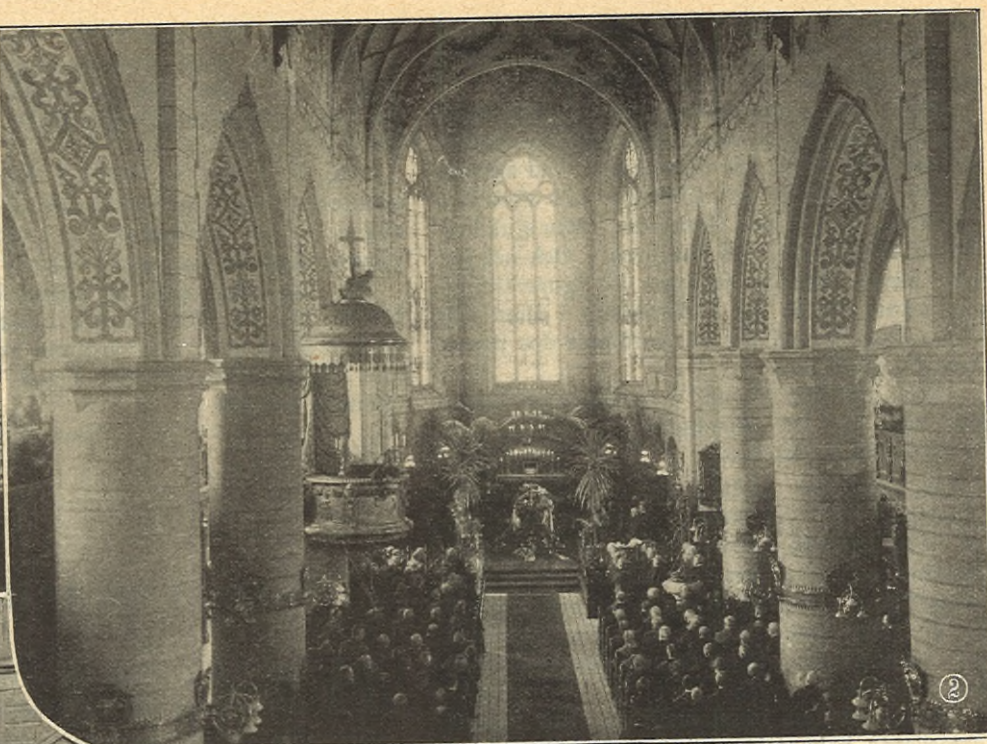
VI BÖRJA BLI GAMLA, börja mer än för att lefva i minnenas värld. Vi stanna därvid ej vid medelåldern med dess mycket blandade erinringar, hvilka dock för oss äro fyllda af hvad i lifvet väger tyngst af ve, ansvar och fröjd. Vi lustvandra ej i »rosengårdarna» från ungdomens värljusa dagar. Nej, vi börja allt mera drömma oss tillbaka till barndomsdagarna »där hemma». I minnet se vi då allt så ljusst, ljufvigt, så skinnande rent och helgfint. Vi gå i andanom från rum till rum.

»Förmaket», prydligt, kanske rent af litet stelt, med empiremöbeln, marmorbordet mellan fönstren, uppuret af gyllene gripapar, och den höga, slipade spegeln ofvanför. Nymanglade linnemattor, öppna hvita vägar öfver den brokiga golfmattan. Vaxljusen brinna mildt och stilla i krona och lampetter med dess nyputsade, glänsande prismor.

Dörrarna stå öppna till »salen». Där är luft och ljus, stim och stoj, ty matsalen är ungdomens samlingsrum, barnens idrottspark. »Herrns rum», »pappas rum» — ja, det har sin egen prägel — den lärdes sanktuarium,

①

②

③

④

militärens, jägarens arsenal, lärarens studerkammare, alltid den själfständige mannens, familjeförsörjarens enskilda tillflyktsort.

Kanske de ha många rum »där hemma», blomsterrum, gästrum, barnkammare, flickrum eller ungherrns »lokus». — Ett rum fanns där dock särskildt, dit minnet går och går. Det stora, ljusa rummet med de hvita gardinerna, nystrukna till storhelgerna, med hemväfda ylle-mattor på golvet och det snöhvita, af farmors eller mormors fitiga fingrar stickade täcket öfver den väldiga, regelrätt uppbäddade dubbla imperialsängen, så vördnadsbjudande allvarlig. Sängen har framför allt traditioner: födelse och död, livvets djupaste problem ha där tagit form, visat sig i tjusande eller förfärande uppenbarelser. Och efter sängen är rummet uppkalladt »sängkammaren».

Där framme vid kakelugnen har mamma år efter år gifvit de små, hennes hjärtas barn, deras lekamliga ans, smekt dem, jollrat med dem. Där i sängkammaren var »skamvrån», dit endast mammas blick trängde, »riset» bakom skåpet, som nåddes blott af mammas hand.

Där var sybordet framme vid solfönstret med stickkorgen, den nedsutna länstolen med pallen framför. Den trefliga gamla soffan fanns där inne. Framför den stod bordet, på

hvilket den stora, nötta bibeln hade sin plats. Om kvällarne, när mamma någon gång var klen och det inte var bäddadt till natten med utdragen säng, lades den undan för oljelampan, vid hvilkens ljus familjemedlemmarna sysselsatte sig med sina arbeten och höllo mamma sällskap.

I det rara, vänliga rummet blefvo alla lätt hemmastadda, icke minst gästerna.

Pappa visste tämligen säkert, att han äfven om dagen skulle finna mamma där, hans maka och förtrogna vän. Innanför vidöppen dörr visste flickorna, gossarne, tjänstfolket alltid att finna vägen till henne.

Där inne funnos nyckelkorgen, almanackan, alnen, stoppuålen, stora saxen. Där funnos de vackra blommorna i fönstren, den ljufva månadsrosen, myrten, de djupgröna, vintern igenom blommande kallorna, de gamla porträtten på väggarne, så det var riktigt godt att komma in i sängkammaren, alltid tidigt vädrad och städad, sorgfälligt uppvärmd. Ej underligt då att vi i minnet gärna komma att dväljas just i det rummet!

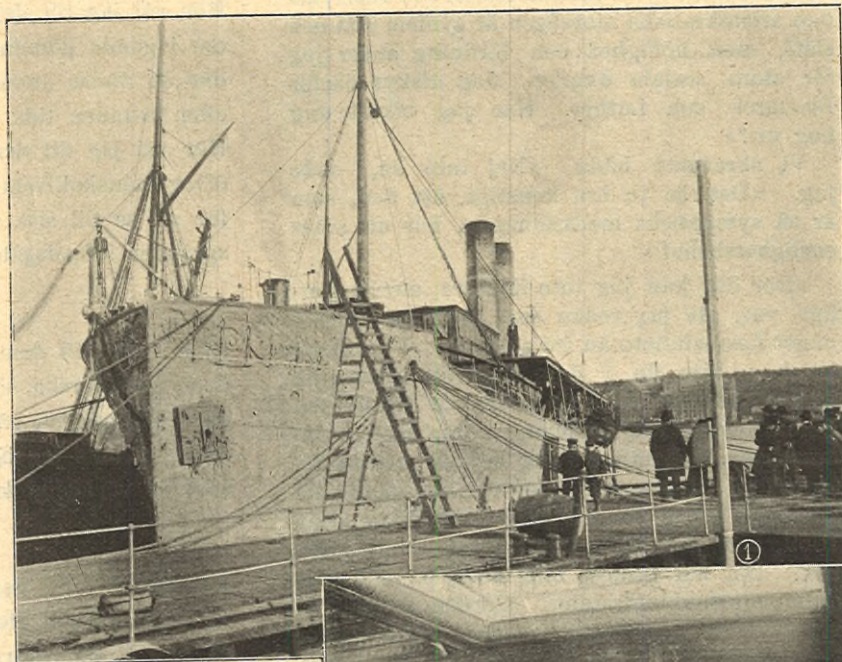
Men huru blir det för vår tids barn, när de bli gamla och börja »minnas»? Hvar deras

FRÅN ARVID POSSES JORDAFÄRD. FOTOGRAFIER FÖR IDUN AF A. BLOMBERG. 1. KISTAN UTBÄRES FRÅN SORGEHUSET VID KUNGSTRÄDGÅRDSGATAN. 2. JORDFÄSTNINGEN I JAKOBS KYRKA. 3. PÅ VÄG TILL NORRA STATIONEN. 4. ÄNKEGREFVINNAN TAR AFSKED AF BISKOP BILLING VID STATIONEN.

tanke hamnar, så inte lär det blifva i hemmets sängkammare. Deras föräldrars gemensamma sofrum ter sig allt mycket olika mot det, som innehades af våra dagars upphof. Den gamla, lugna, trygga hemtrefnaden, som fanns där, harmonien, skola de ej ha i behåll för minnet.

Hvem och hvad var det som störde denna enkla, varma trefnad i rummet?

Jo, det kan man utan nämnvärd möda räkna ut! Hygienien, som för ej länge sedan var en liten odöpt hedning, tillika med Eros, äfven lika hedniskt odöpt, njöto på den tiden en lugn och ganska omedveten tillvaro i det där omnämnda hemtrefliga rummet.

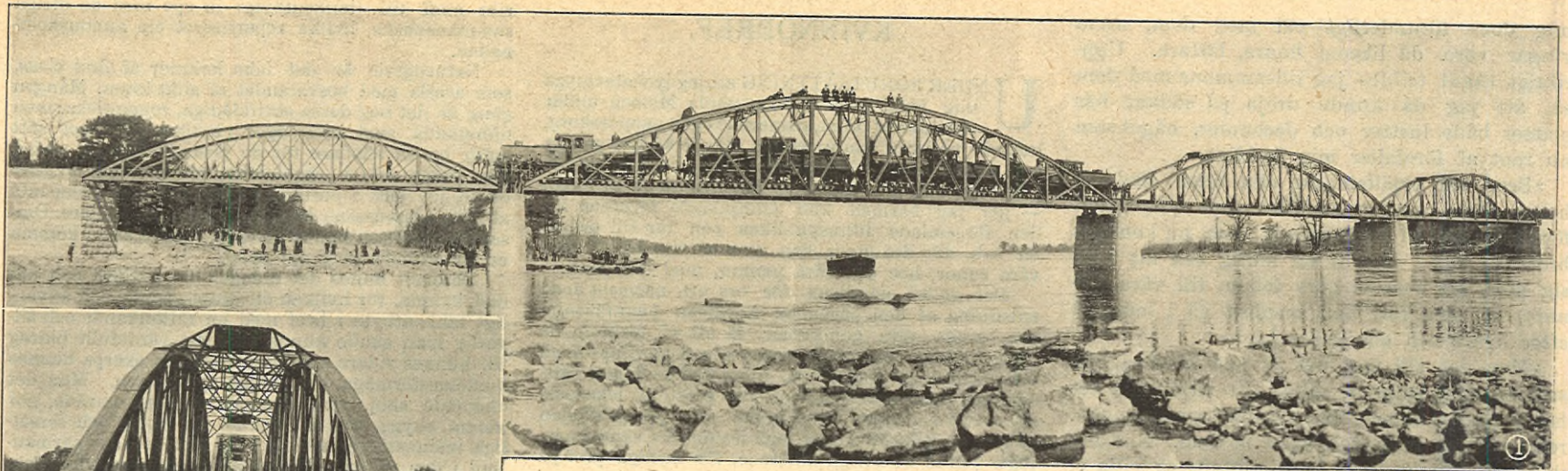

①

②

BORES BERGNING. 1. FARTYGET FÖRTÖJDT VID BECKHOLMEN. 2. DET INRE AF MATSALONGEN.

DEN NYA JÄRNVÄGSBRON ÖFVER DALELFVEN VID GYSINGE. A. V. LJUNGGREN FOTO.

De små rara, dumma kräken voro lika skygga och försynta som hemmets små tomtar på den tiden. Hygienien gömde sig då i kakelugnsvrån, lefde där i luftdraget från den fladdrande elden, dāsade mot lutbykt, i fria luften torkadt linne, vakade i tidig morgontimme, var med i dagens friska, rörliga lif, men var blyg att visa sig allt för uppenbar inne i sängkammaren, där hela familjen var hemmastadd.

Lille Eros smög listigt, men äfven han så försynt skygg omkring, gled på månstrålar, sväfvade ut kring rummet i nattlampans milda ljus, flyktade blyg undan dag och omild beröring, gömmande sig under farmors snöhvita stickade täcke.

Små hemtomtar logo tryggt, funno allt vara som det borde vara.

Så vaknade den förstnämnde lille hedningen — kan någon säga, hvem som väckte honom, hvem som gaf honom namn och tillstånd att uppträda så hänsynslöst befallande. Hygienien blef så stor och morsk med ens. Först tog han sängkammaren i besittning. En svamp, stor som ett manshufvud, hängde han i fönsterposten, där den i fint väder satt och pöste och dinglade, eller ock fick den under kulna dagar haka sig fast vid någon krok i kakelugnen, när där händelsevis var varmt.

Komodens uppträdde förr i alla möjliga sjäpiga förklädnader, lånade till och med form af antikens piedestaler eller visade sig som en behändig liten byrå med lådor och allt.

»Sådana dumheter,» tyckte Hygienien. »Så oförnuftigt. I alla bakteriers namn, bort med eländet! Lavoar hit!»

Lavoaren kom med öfvervåning för handkanna och fat och undervåning med dubbeldörrar.

»Luft!» skrek Hygienien. »Öppna platser...»

»Genast!»

Lavoarerna med lock och dörrar kommo bort. Hyllsystemet med marmorskifva för kannor och fat af jättestorlek och till ett värde af en hel bordservis tillämpades i de nya hemmen, med pyts på golvet bredvid. Därhemma skulle de till och med ha tyckt det vara ledsamt och röja brist på ordning att ha en dylik hink stående i det nystädade, enrisade köket. Men den står nu i sängkammaren, och där står också i öppen dag ett trebent beläte, som våra mammor skulle ha

lagt träskifva öfver och gjort till dockbord. Handdukar och paradhanddukar och flaskor och slangar garnera väggar och orma sig ned för dörrposter. Fönstret står vidöppet dagen rundt. »Inga halfheter,» säger Hygienien.

Så vaknar Eros eller kommer inglidande, Gud vet hvarifrån, morsk, medveten äfven han.

»Hvems är rummet — ditt eller mitt?»

»Hetsiga, omotiverade frågor äro under min värdighet att besvara. Men jag rör mig i fina kretsar, eger takt och vett — så vet då: jag viker icke en hårsman,» säger Hygienien. »Det var emellertid godt att du kom i min väg och minner mig om en viktig sak. De där trä-sängarne måste bort. Underbolstrar och tygbottnar äro min fasa. I min tjänst får endast finnas järnsängar med dammfria resårer och lätta madrasser!»

Skuggan af en tomte visar sig. Talar:

»Men man har sofvit godt i de låga, goda sängarna, nybäddade för hvarje kväll — sofvit sundt och naturligt,» hviskar tomtens.

»Det hör inte hit! Hufvudsaken är, att man

vill endast befordra ditt väl. Utan allt lumpet småsinne tillåter jag dig ha försteget här inne, medan jag snart sagdt gör mig till din underordnade. Jag erkänner din storhet, och att öppet underordna mig dig kränker ej min själfkänsla — förmodar du senterar mitt system med de dagarna igenom utfällda sängarna. Det är annat det än forna tider med de hopskjutna, uppbäddade sängarne, där katten kunde slumra i ro dagen i ända.»

»Men vi hustomtar trifies också så godt i solskenet, som lyste på de höga, fina släta sängarne med hvita farmorstäcken.»

»Hysch — ingen frågar efter hvad vi tycker; förr gjorde jag det visserligen, men sedan jag blifvit stor och fått namn, inser jag väl, att plats ej finnes i ett sådant här af mig ordnadt rum.»

»Ja, men här skola unga människopar, kanske nu som förr, läsa den första gemensamma aftonbönen tillsammans.»

»Nå, håll dig till sak. Hvad har sådant nonsens med mitt verk att göra.»

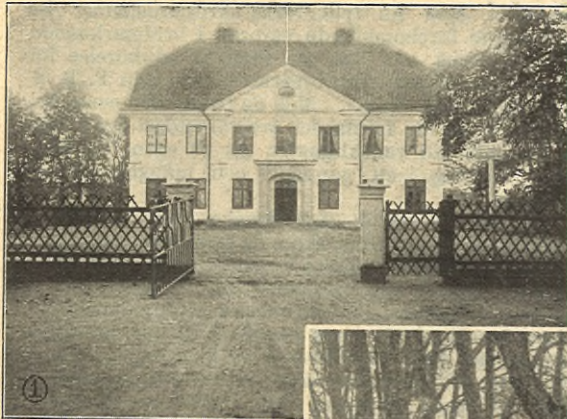
»Ja, det må jag säga, och mitt sedan!»

Eros skakade otåligt de fina vingarna.

»Men här skall det unga människoparet reda den första bädden åt sitt lilla barn,» klagade tomtens. »Här skall modern vyssa det till ro, sjunga för det, själf söka hvila och sköta sitt arbete under dagen.»

»Ha, ha, ha, så det är att följa med sin tid,» skrattade Hygienien.

»De där små kräken äro så roliga,» log Eros, som dock fick sol i blicken. »Jag fann

sofver *hygieniskt*, och det gör man på den gungande, luftiga bädden af en tunn madrass öfver svala järnspiraler.»

»Med mässingsknappar, som blänka och göra ondt i ögonen.»

»Det hör inte hit. Har man någonsin sett, att *damm* alstras på metall, såsom på era gamla mahogny- och valnötsmöbler,» fortsätter Hygienien, som ej gitter lyssna till tomtens prat. »Lita på mig, bror Eros, jag

PRINS CARLS KNEIPP-KUR. 1. PRINSSENS BOSTAD VID HIMMELSTALUND. 2. VY AF PARKEN OCH MOTALA STRÖM.

KVINNOBREF.

»mig dock förunderligt väl med dem, mina vingar voro då liksom finare, lättare. Uppriktigt sagdt trifiedes jag tillsammans med dem så, att jag då kunde dröja på sådana här platser både lustrer och decennier, något som nu rent af förefaller mig ömkligt.»

»Bror var osjälständig den tiden, hade ej heller fått namnet sanktionerat och blifvit föremål för den fria dyrkan, som nu kommer bror till del. Det är en härlig sak att veta sig stor, att som vi göra folken till våra tjänare, ej som förr helt menlost gå i ledband efter hvars och ens godtycke.»

»Men det vill jag, det är just hvad vi, alla små tomtpeysslingar, vilja. Vi vilja hålla det hårda skarpa skenet från människoparens ögon, reda bädden lugn och varm åt dem. När den unga modern somnar in uttrötad, så vilja vi i barnets sinne sjunga in den visa, den saga, som hon ej hade kraft att fullfölja. Sutte hon där med sitt arbete, så skulle vi hjälpa henne att få tråden in i nålsögat, trampa maskinen.»

»Nonsens och pjoller! Tror du jag tillåter något 'sittande vid arbetet' i ett sådant rum. Mycket nog att jag medgifvit chäslongen med dess s. k. slummerkuddar utan tvättvar och de dammfångande, kanske ej ens vetenskapligt undersökta fotfiltarne, en eftergift åt bror!» Hygien log meningsfullt, lite öfverlägset.

»Men här finns ju inte ett bord, där en människokvinna kan få ha sin bibel, de bruka söka lugn och tröst på så sätt ibland i ensamhet, det ha vi sett.»

»Lugn och tröst kunna de söka i salong och matsall!»

»Men om de inte ha salong, sådant kostar guld, och unga människor, som vilja gifta sig, ha ofta inte mycket af sådant.»

»Så få de låta bli att gifta sig; vi kunna lefva ändå?»

»Bravo, bravo, bror Hygien! De tankarna äro som tagna ur min egen så kallade själ!»

»Men hvad skall det bli af hemmen, de unga rara människobarnen och de små i vaggan, de få det så kallt. Vi bli aldrig bekanta med dem, skola ej i framtiden kunna följa dem och på gamla dar väcka till lifs hos dem sångerna och sagorna från vaggan och den första bädden i det rum, där de funno näring vid modersbrösten. Gör det rummet fint och varmt och hemligt igen. Låt oss få blygsamt uppbyggda sängar med hvita farmorstücken, en glänsande soffkarm att rida grensle öfver, krukväxter i fönstren att pyssla om, en sykorg att ordna. Låt oss få brasa och en liten stol, där vi kunna nå upp till en ung moders öron och hviska goda råd till henne, hviska tankar om kärlek och tålmod, mycket, mycket tålmod — om belöning och lycka genom den makes kärlek och förtroende, i hvilkens öron vi ock skola hviska om de barns fördröd och hängifvenhet, som han och vi så få pyssla om vid hemmets hjärtehärd.»

Tomten pratade för tomma väggarne. Ingen hörde honom. Hygien och Eros voro borta. De gitte ej lyssna till tomtpratet från gångna tider.

Och så gled den lille pysslingen undan, hans goda, varma ögon logo ej mer öfver rummet, till fjärdedelen upptaget af de väldiga nattbäddade järnsängarne, af marmorhyllbordet, chäslongen, hink och annat mer skrymmande. Kallt var där, ty genom halfslutna dörrar inträngde endast sparsamt värmen från kaminen i tamburen. Så att inte var det underligt, om tomten frös och lämnade det rummet.

UNDER FÖRUTSÄTTNING att jag lyckats smyga mig förbi den fruktansvärda Moloch under redaktionsbordet, damernas egen papperskorg, lurande på hvad han uppsluka månede af våra magra små snillefoster — kvantiteten måtte väl åtminstone hålla det odjuret skadeslöst för kvaliteten af födan — gör jag härmed min ödmjukaste reverens för den församlade Idunspubliken och tar till orda i en sak, där det äfven kan vara af vikt att vi föra våra runor, hoc est, våra pennor, med den eran.

Det gäller nämligen för oss att, närmast med anledning af den pågående Nordiska pennfäktningen, gnida våra geniknolar, så att vi, förutom de obligatoriska virkproven, versproven, gardinproven och klädningstygproven, utom hvilka ingen rättshaffens damkorrespondens kan existera, icke också servera Norges intelligenta och på själfafödan gu'nås så kritiska koner, och Danmarks väna smapiger jämte de öfriga allierade, för tarfliga prof på vår hvardagskost i den vägen.

På vår nationalära, vi vilja icke bli alltför mycket »snudne» i detta damernas Nordiska spel, där vi måste ha mer styrka i hufvudet än i benen. Annars slipper gäcken, såväl i det älskade broderlandet som i de andra grannlanden, ohäjdadt lös öfver våra visserligen söta, men klensla små krus-hufvuden.

Svulstiga fraser, himlastormande utgjutelser i anfall af rabies poetica, rosenröda förtroenden med mera sådant, kunna ju alltid påräkna sin gifna och ytterst tacksamma publik men — men, ty det finnes verkligen ett ledsamt aber och det är — kritiken.

De halft faderliga förmaningarne i Iduns lilla brevlådespalt, att återvända till den slocknande husliga elden, till grötsleven och grytvanten, sopborsten och damtraskan, efter våra misslyckade excursioner med Pegasen — fålen är istadig, och har alltid gärna velat sparka bakut, när han känt damtygeln — äro att förlitna vid ljufva västanfläktar i jämförelse med de grymma speglosorna öfver högratvande fraser och skamfilade poesistumpar i de litterära alster, som kallas brev, när dessa öfverskyldt råkat i klorna på någon »öförstående».

Att skriva ett brev till våra väninnor, enkelt och osökt, utan tillhjälp af grannlätsfraser eller länta ord och tankar, men också utan att breven därför behöfva bli hvardagliga, torra och fadda mat, toalet, eller barnkammareferat eller platta och menlösa hvita plåster, måtte vara en svår konst, i hvilken vi komma att få värdefulla läromästare (och måhända tuktomästare) i konerne på andra sidan Kölen. Ty det är så ytterligt sällan vi finna »ursprunglighetens» friska källsprång i allt det torra knastrat, som nu fyller våra skrivbordslådor. De vanligaste förekommande varorna i brefmarknaden kunna också mer än väl förtjäna bönhörelse för sina P. S. »bränn upp brefvet! D. S.» och P. P. S. »låt ingen läsa detta». Men de fromma bönerne bli tyvärr så sällan hörda och äro väl endast pro forma i anseende till vanskligheten att på egen risk företaga ändring i ett gammalt och mångbepröfvadt koncept.

Innan de, någon gång kanske, komma att högtidligen å blå brännas, skola de först genomgå några instanser och den första är naturligtvis klädningsfickan. Och i den instansen bli vi damer oftast tappande parter. Förr än någon klyftig damskräddare funnit på ett mera praktiskt sätt att anbringa denna än just å bakstycket på klädningen, kunna vi heller aldrig tänka på att säkert förvara fatalierna. Vi lägga nämligen inte brefvet precis genast i skrivbordslådan. Ty först skulle vi skriva af beskrifningen på sirapsknäcken och den lilla söta människensdikten, som vi nu ändtligen erhållit förtäningen på.

»Hur var den nu igen?» — —

Och månen silfverstrålar sänker,

»Du milde! Hvar är brefvet??? Jag hade det alldeles säkert i fickan, innan jag gick ut i sta'n. Här är näsduken — portmonnäen — pennknifven — aj! en knappål! — men inte brefvet. Så besynnerligt!» Det var inte besynnerligt alls. När du drog upp näsduken ur »bakfickan», följde brefvet, utan att du märkte något, naturligtvis också med. Det blef ett gefundenes Fressen för Putte Vidén, den cyckelmakaren. Och nu föreläser Putte finare poesi för en, att döma af de skallande skrattsalvorna, ytterst animerad klick af de allra »otäckaste». De rata inte ens sirapsknäcken, tror jag. —

Det lär ju också vara en mycket omtyckt sport bland grönskande unge män, att i brist på lämpliga driftfrön på närmare håll, i någon avisa anställa om tankeutbyte med någon ung dam »helst från landsorten». Hvita, rosenröda, gröna, grå och blå biljetter i hundratal bli oftast bytet och skänka den värde adressaten för långlyd tid ett

rikt stoff till »tankeutbyte» in spe med de öfriga sammansvarne, hvilka repartiserat om annonskostnaden.

Naturligtvis är det icke kvinnor af first class, som syssla med besvarandet af slikt kram. Mången gång är det nog dessa skrikilådiga, romantiska, men oförstådda små oförmågor, hvilka på något sätt måste ha en afedare för de jäsanideidéerna, sedan alla deras större skaldeverk, romaner och skisser ohjälpligt gått i putten, nedsablats och förkastats af tidningspressens högst otacksamma väktare. Om satta i brefform kunna de dock kanske ännu komma en hungrande värld till godo.

Däremot finnes det mången fin, själfull och bildad kvinna, för hvilken ett djupt gående och allvarligt tankeutbyte i brev med en rättänkande och allvarligt man skulle kunna vara ett värdefullt bidrag till hennes vidare andliga utveckling, skärpa hennes omdömesförmåga och vidga synkretsen. Men det ohejdade skoj, som florerar på detta område, gör henne skygg, och af fruktan för åtlöje och försåtliga insinuationer afvisar hon kanske alla närmanden i den vägen. Ty det är en gammal slentrian, att det ingalunda är passande för våluppföstrade familjeflickor att korrespondera med en karlperson, utan att han har tydliga »afsikter», d. v. s. så nära vippen på ett »anbud», att pappa, mamma, mostrar, fastrar, tanter och hela släkten kan ta' på den saken. Då kan hon, vid anledning, i sedesamma ordalag, hvilka dock först vederbörligen justerats och noggrant vägts på guldsvikt af familjerådet, ge honom en liten uppmaning, så att han förhända rycker en smula närmare det egentliga målet: friarebrevet.

Och när lille gud Amor väl blifvit redaktör för korrespondensen, brukar det vanligen inte dröja länge, förrän prästen ta' fram kapp och krage, handbok och det kända formuläret för att läsa ihop kontrahenterna = korrespondenterna till en förening, där ämnen för ett fortsatt tankeutbyte ej pålagas.

LÄJLA.

UR MÖRKRET. SKISS FÖR IDUN AF ELISABETH KUYLENSTIERNA.

»SÅ, du går nu! Adjö.»

»Adjö, Vera lilla. Lofva mig, att du försöker hvila dig riktigt.»

»Ja. Hur dags var hämtningen från supén?»

»Ett, tror jag, men jag kommer väl inte in då. Om du har somnat, stör jag dig bara.»

»Gör, som du vill, Lave.»

»Men Vera, hvarför blir du så retlig? Det är ju för din egen skull jag låter bli och hellre säger godnatt nu.»

»Ja, godnatt, det är bäst så, de tankar jag legat och grubblat öfver här i ensamheten passa så föga in i din feststämning, och det kan ju hända, att jag inte kunde tåga med dem.»

»Du är oresonlig, adjö!»

»Lave!»

»Hvad är det?»

»A ingenting, adjö!»

Han gick. Den tunga portiern i mörkt kläde med gobelinsbroderi i milda färger föll igen bakom honom, som ridån efter ett akt slut. Men Vera såg ännu alltjämt hans höga, manliga gestalt med det stoltaurna hufvudet och det nervöst otåliga, litet trötta ansiktsuttrycket. Han fanns där ännu, och omedvetet sträckte hon armarna mot den hallucination kärlek och längtan framkallat. Hvad hon älskade honom gränslöst; allt annat hade hon utrymt ur sitt hjärta eller gifvit ett trångt, otillräckligt rum, endast för att få äga honom helt. Att hennes lif var hans, betydde kanske minst, ty det skulle hon gärna skänkt efter, men alla hennes drömmar kretsade omkring honom; hennes tankar gällde honom, och de strider, hon genomkämpade, voro också de präglade af intrycken från hennes korta äkten-skap.

Armarna sjönko ned; han var borta, och han hade gått, utan att kyssa henne. Det var naturligtvis en svaghet af henne att känna

HULTMANS CACAO

har brutit väg för den svenska Cacaofabrikationen.

Dess absolut renhet garanteras, men förbrukare däraf uppmannas enträget att vid köp noga tillse, att de verkligen erhålla Hultmans Cacao och icke billigare uppbländade och förfäskade cacaoorter af svensk eller utländsk tillverkning, hvilka ofta utgifvas för Hultmans Cacao.

Partiförsäljning: **Hultmans Fabrikers Filial, Riddargatan 10, Stockholm.**

en så intensiv smärta öfver det; han hade väl helt enkelt glömt det, eller kanske erfarit ett slags fysiskt obehag att komma henne så nära nu, när den starka medikamentslukten omgaf henne och hon dessutom var afmagrad, gulblek och hålögd efter den svåra febern, som hållit henne vid sängen ett par veckor.

Doktorn hade sagt, att det icke var annat än svaghet.

»Friherrinnan är för mycket ute i sällskapslivet; fullständig ro är nödvändig.»

»Men tankarna — isynnerhet om nätterna?»

»Dem skola vi döfva med chloral.»

Och så hade hon sofvit, istället för att grubbla; det var en tung, drömfri sömn, men den gaf ingen hvila. Hon hade för resten så mycket att tänka på hela den långa dagen, då hon låg ensam, för klen att taga emot visiter, för trött att läsa, men ur stånd att förjaga de frågor och tvivel, som uppstego i hennes matta, värkande hjärna.

De två första vintrarna, hur hade hon icke följt Lave från fest till fest, strålande vacker, glad och firad. För dessa triumfer hade hon ibland lyckats glömma livkets allvar, de kraf det ställde på hvarje tänkande människa. Hon var lycklig, därför att hennes mans blick log emot henne, och därför att han så gärna tog henne i sin famn och med hennes hufvud mot sitt bröst och hennes händer i sina på det lugna, sunda sätt, hon älskade, besvarade alla hennes oroliga »hvarför»? Hur många härliga stunder hade de ej, efter en festafton bland många människor, tillbragt så med hvarandra. Hon slöt ögonen och drömde sig deras salong i halfdagern från konsollampan. Lave satt oftast i den förgyllda Louis XVI-stolen, och från hans knä gled hon ned på det hvita lamaskinnet vid hans fötter. Hon tyckte om att sitta så och se upp i hans ansikte, medan hon talade, ifrigare, varmare, ju tryggare och tytare det blef omkring dem, ju tydligare hon hade medvetandet af, att *han* och *hon* ägde en värld för sig själfva att härska i.

Så småningom började det dock pina henne, att de ständigt voro ute, och hon bad, att de någon gång skulle få skicka återbud. Men det ville han ej höra talas om. Sällskapslivet var en studie så god som någon, och han tyckte om att se sin unga hustru beundrad, omtyckt, eftersökt. Det plågade henne också på ett underligt irriterande sätt, att han orkade så otroligt mycket; ingen enda af dagens plikter försummade han för aftonens nöjen.

Klockan sju på morgonen hade han sin gymnastiktimme, och ofta företog han äfven en ridtur före frukosten; sedan hade han sin militärtjänst att sköta hela förmiddagen, och på eftermiddagen fick han ändå tid att läsa, musicera och öfva sin vackra sångröst. Han var ständigt verksam, ständigt upptagen af ett lefvande intresse, men grubblade aldrig och tröttade ej sina tankar med invecklade själsproblem.

Vera hade hållit ut med denna rastlösa karuselltillyvaro i det längsta, ända tills hon sjönk ihop som ett jagadt vildt.

Å, hvad det var svårt att ligga här ensam kyll efter kväll och veta honom ute bland de andra, glad som de, färdig till flirt och ordjongleri. Värst var det att veta honom sjunga. Han hade sagt henne, att han just nu var vid ypperlig röstdisposition, och i afton skulle hon ha akompanjerat honom. Nu gjorde en annan det — *en annan på hennes plats.*

Häftigt satte hon sig upp i sängen och förde med båda händerna undan det mörka håret från tinningarna. Det var första gången hon tänkte de orden så fast och medvetet,

och hon såg sig omkring med stora, rädda blickar, som om någon annan i rummet yttrat dem.

En annan på hennes plats! En ung, stark, lifslysten kvinna, en, som kunde ge hemmet en prägel af flödande solljus, en, som utan skepticism slog upp dörrarna ut till världen på vid gavel, och som lyssnade till livets tusen röster som till den fågelsång, hvilken fyller luften.

Och hon själf? Hon lade sig ned igen, borrade hufvudet djupt ned i kuddarna och snyftade hjälplöst. Att man kunde, kunde betyda så litet för den man älskade, att hon med all kärlek icke var mera än en skugga öfver Laves väg, en mörk skugga af vemod. Så föga förmådde man då, så fjäderlätt vägde en existens i vågskålen, när det gällde. Hon var ju ingenting för honom, där hon nu låg, klen och sjuk, och hvem visste, om hon någonsin mer skulle kunna bli det ljusa fjärilsväsen han älskat. Men hon ville det, ville det! Det här måste vara en period, och så skulle hon vara med i hvirveln igen, icke helt, det var omöjligt, när man börjat tänka, men dock stå vid hans sida. Hans sång skulle smeka henne som förr, hans härliga, varma, mjuka röst skulle ljuda till hennes förstående akompanjemang. Å, om några veckor, fjorton dagar kanske, skulle hon få återtaga sin plats, det var ju inte sant, att en annan eröfrat den.

Hon ringde häftigt.

Jungfrun kom in.

»Anna, min klädning — den, som jag skulle haft i afton har väl kommit från sömmerkan?»

»Ja, friherrinnan.»

»Tag in den. Jag vill se den.»

»Men friherrinnan har bestämt feber igen. Är det inte bättre i morgon...»

»Nej, nej, nu!»

Anna lydde. Den ljusgula atlatklädningen, öfverdragen med guldiväfd tyll och med garnityr af guldpaljetter, låg utbredd som en skimrande hägring framför den sjuka.

»Jag skulle ha varit vacker i den, »sade hon.

»Ja, friherrinnan, det tror jag det,» svarade Anna, den gamla trotjänarinnan.

»Har det inte kommit någon bukett rosor?»

»Nej, baron trodde väl inte, att — att det var värdt.»

»Nej visst, inte rosor i ett sjukrum. Jag har inte en enda blomma, Anna!»

»Men friherrinnan får nog snart igen.»

»Ja kanske.»

Hon låg och såg på festdräktens skira väfnad och undrade, hur fröken Hanche var klädd, hon, som i kväll akompanjerade Lave, kanske i rosa, det var ju hennes färg, och så — så skulle hon möjligen få en knippla la Francesor för sin möda. Anna stod tåligt med klädningen utspänd öfver armarna och väntade, att friherrinnan skulle sett nog, men Veras ögon fixerade den, alltjämt glänsande och feberheta. Slutligen flyttade hon blicken upp mot Annas skrynkliga, blida ansikte. Hvad det tog sig underligt tarfligt och främmande ut mot siden och tyll. Det förde ett eget språk, ett tåligt, fåordigt, som Vera knappt förstod, men som ändå kom henne att känna aktning för lifvet utanför hennes egen kinesiska mur.

»Fjärilsstoff!» mumlade hon och lät sin blodlösa hand glida öfver paljetterna, »fjärilsstoff och här ligger fjäriken ful och grå. Tack, Anna, häng undan klädningen. Jag har sett nog.»

»Nu skulle friherrinnan försöka sova,» sade Anna stilla.

A. B. MAX SACHS STOCKHOLM

Guldmedalj
Stockholm 1897.

Guldmedalj
Paris 1900.

NYHET!

Salongsmöbel — Prinsessans modell — finpolerad mörk mahogny — äkta bronsbeslag — klädd med prima halvesiden — bestående af: **1 Sofa, 2 Fåtöljer, 4 Stolar, 2 Taburetter** samt **1 Salongsbord.** Komplet 725 Kr.

Förfrågningar besvaras omgående.

»Ja, jag skall ta mitt sömnmedel, godnatt Anna.»

Hon sjönk tillbaka mot kuddarna. Sofva! Sofva! Det var det enda hon nu kunde göra för sin omgifnings trefnad. —

Några dagar därefter kunde Vera ligga klädd på sin chäslong och taga emot visiter. Hon hade nu fått blommor från flere håll, men inga från Lave. Han tänkte ej på det, annat än i förbindelse med fester.

»Fru Ulferona frågar, om friherrinnan tar emot.»

»Ja, hon är välkommen.»

Vera reste sig till hälften och räckte båda händerna mot väninnan.

»Goddag Ella, det var snällt, att du gaf dig tid att komma.»

»Åh, du vet ju, hur gärna jag vill, käraste lilla Vera. Men du har verkligen rätt i, att man får stjäla tid nu under säsongen. Adolf vill ha mig med öfverallt, och pysen vill också rå om sin mamma.»

»Visst; att du orkar!»

»Ja, jag tror det är vana,» sade Ella skratande. »Men hvad du ser klen ut, Vera! Din lilla stackare!»

»Gör jag!»

»Det är för resten synd om Lave, du. Han, som själf är så frisk, har väl svårt att förstå en sådan liten sensitiva.»

»Ja, ibland kanske. Tycker du, han ser bekymrad ut?»

»Nej, det kan ingen skylla honom för. Han är lika älskvärd som alltid, en sannskyldig världsman. Han gjorde formlig succès här om kvällen med sin sång.»

»Det var roligt.»

»Och i kväll träffar jag honom väl på konserten?»

»Ja, Lave går nog.»

»Stackars lilla du, som inte kan följa med!»

»Jag blir väl frisk igen.»

»Ja, snart skola vi hoppas.»

Ella kysste henne på pannan till afsked; hon vågade ej trötta längre, och så hade hon fyra visiter till att göra.

Vera låg länge med slutna ögon, sedan hon gått, och hon tänkte ångestfullt på, att hon själf bort vara en Ella, en god, varmblodig, exklusiv societetskvinna, istället för den hungerande, frusna, främmande fågel hon kände sig. Det var naturligtvis så, och endast så Lave tänkt sig deras lif. Hvad hade en sjuklig, grubblande hustru för uppgift att fylla i hans tillvaro? Ingen!

Sakta sköt hon ut lädan i det lilla bordet bredvid chäslongen och tog fram några bref. Det var dem hon höll mest af ur deras brevväxling från förlofnings tiden. Isynnerhet var det *ett*, som han skrivit efter hennes tillfrisknande från en nervåkomma, hvilket hon läst om och om igen nu under sin konvalescens.

»Älskade! Du säger, att jag lefver lifvet så fullt och helt, att du ej orkar följa med,

att jag gjorde bättre att lämna dig efter, men, du käraste, det kan jag ju ej. Har du inte någon gång gått öfver ett stort, stort fält och plötsligt med ett vinddrag känt doften af en liten blomma, en väppling kanske, och har du då inte glömt hela slätten framför dig, bara för den lilla blomman, och först när du fått den, har du kunnat gå vidare mot målet? Jag kan inte skriva detta, som jag ville, men du förstår, hvad jag menar, och du måste veta och känna, att hela livets härliga slätt blefve till ett svedjeland för mig, om jag ej hade dig.

Hvad du har för uppgift, frågar du? Lilla älskade barn, du är min lycka, ditt ägande är min styrka, på annat sätt kan jag inte svara — — —

Brevet föll ur hennes hand, och det svartnade en sekund för hennes ögon. Och om hon nu ginge bort? Skulle han icke lätt finna ersättning? Var det *hennes* han kallat sin lycka, eller var det drömmen, som hans egen stämning väft.

»Doktorn,» anmälde Anna.

Doktor Ring kom in. Han var ung ännu, men allvarlig och samvetsgrann, ingenting af populär societetsläkare.

»Friherrinnan är något bättre, ser jag,» sade han, sedan han hälsat, »men inte stark nog att läsa brev än; låt bli det.» Han räckte henne det nedfallna brevet, som hon tyst lade till de andra i lådan.

»Blir jag alldeles frisk snart, tror doktorn?»

»Friherrinnan får vara mycket försiktig; det är inga krafter att bygga på, och nattvak eller liknande ansträngningar förbjuder jag absolut. Hvila och ro äro första villkoren.»

»Men jag står inte ut med att bara ligga här på en soffa eller som en sömngångerska vandra omkring i rummen.»

»Friherrinnan är mycket road af att vara med ute?»

»Min man är det.»

Hon tillade ingenting vidare, och det blef några minuter alldeles tyst i rummet. Hon såg, att den skarpsynte läkaren gissat sig till innebörden af hennes ord, och hon kunde ej återhålla det förtviflade utrop, som de sista dagarna oupphörligt sargat inom henne:

»Han glider ifrån mig.»

Hennes stora mörka ögon fylldes af brännande tårar. Stolthet, själfbehärskning, allt svek henne i denna stund af inre skeppsbrott. Doktor Ring tog sakta hennes ena hand mellan sina båda och sade långsamt, som vägde han orden:

»Det är inte första gången jag hör det där, och ingen sjukdom är svårare att bota än det lidandet, det är för det första alltid individuellt till sina yttringar och för det andra — ligger det utom en mans gebit. Får jag därför, utan alla anspråk på att mitt råd skall följas, föreslå friherrinnan att taga upp *lifvet för egen del*, få ut egna intressen af det och framför allt att se på det som någonting naturligt, en process, hvilken måste genomgå och som således har en uppgift.»

»Men jag orkar inte intressera mig för något.»

»Inte än, det förstår jag, men af den erfarenhet jag förvärfvat vet jag, att viljan kommer, om man ropar den ihärdigt. Försök!»

Han reste sig, sedan han gifvit några korta ordinationer, och gick.

Vera satt med händerna bakom nacken och tänkte öfver den unge läkarens ord. Indirekt hade han sagt henne, att hon var en parasit, och att hon sög andras lifssaft istället för att växa själf. Om hon nu växte, om hon vårdade sitt intellektuella lif, skulle då Lave komma åter till henne och känna, att hon var

mera och bättre än balernas fjärl; att hon hade krafter på andra områden. Slätten... livets slätt, det var ju där, han en gång velat möta henne som doften, poesin, om hon kunde... om hon vågade tala ut med honom.

Första gången, som Vera efter sin sjukdom kunde sitta vid middagsbordet igen, hade Lave tagit hem blommor, endast några knippor violer, som han med en rörelse af glatt öfverdåd strödde öfver bordduken rundt Veras kuvert.

»I dag är det fest,» sade han och smekte hennes kind.

Hon fick tårar i ögonen och såg tacksamt upp till honom.

»Tycker du verkligen det?»

»En sådan fråga, Vera-barn.»

»Stannar du hemma i kväll?»

»Ja, åtminstone en god stund.»

»Då skola vi fira skymning som för länge sedan.»

Han nickade vänligt, och när de slutat middagen, bjöd han henne armen in till salongen.

De satte sig i en liten hörnssoffa, där det »ej fanns plats för mer än två, som hålla riktigt af hvarandra,» mindes Vera att Lave sagt en gång. Aprildagens bleka reflexer föllo in i rummet med en underlig, halft vemodig, halft lockande vårstämning, och Vera tyckte sig nästan kunna följa flyttfåglarnas stora skaror, hon såg de bråda vinglagen klyfva luften och greps af en svindlande trötthet. Sakta sjönk hennes hufvud ned mot Laves skuldra och hon slöt ögonen.

»Så godt jag har det,» sade hon.

Han kysste hennes lilla bleka ansikte, utan att säga något.

Plötsligt reste hon sig upp och såg på honom med sin djupa, oroliga blick:

»Lave, minns du ett brev, som du skref till mig för länge sedan... du skref, att jag var din lycka, är jag det än?»

»Ja visst, Vera.»

»Så sjuk och nedstämd som jag nu är?»

»Det är ju öfvergående. Jag ser öfver det och framåt.»

»Men om jag alltjämt blir klen. Ser du, Lave, vi ha nog aldrig sett på vårt samlif annat än som på en glad lek. Och när jag nu inte kan leka längre, därför att jag inte orkar det, hur blir det då?»

Han tog och strök henne stilla öfver håret.

»Svara, Lave, hur blir det då? Kan jag ingenting vara för dig annat än som ett ljust och gladt barn? Å, jag har tänkt så mycket öfver det på sista tiden. I vår samhällsklass är det egentligen så få, som behövas, så få, som gå med mannen ut i allvaret. De höra nästan alltid hemma under hans afdelning för nöjen och förströelser, och så — ja, så sköta de hemmet förstas.»

»Nå ja, det är vackert så.»

»Men det är inte nog, Lave. Kan du inte fatta, hur jag menar det. Jag vill, att vi som två människor, men ändå hand i hand, skulle gå framåt mot något mål, om än aldrig så litet och obetydligt, bara det blifver ett spår i sanden.»

»Inte orkar du tänka på sådant, liten!»

»Jo, Lave, jo! Ser du, det är just det förintande i vår tillvaro, som plågar mig, och jag vet ju, att du är stark både till kropp och själ — också till själen, Lave. Om jag finge bli din kamrat vid arbetet, så skulle vi kanske komma närmare hvarandra igen. Ensam kan jag inte, det är bara, om du behöfver mig, jag bryr mig om att gå framåt.»

Han såg in i de entusiastiskt skimrande ögonen, och för första gången under deras äktenskap förstod han, hur hon hungrat efter

det inom honom, han aldrig delat med henne, sina arbetsplaner, sina åsikter och tankar. Alla hennes »hvarför» hade han besvarat som ett barns frågor, och nu märkte han plötsligt, att de gått på sidan om det, som starkast, bäst skulle kunna förena dem. Han hade icke reflekterat öfver det, endast tagit henne som ett litet ömtåligt, bortskämdt väsen och låtit henne följa den stereotyp utstakade vägen. Det var så underligt att få upp ögonen för detta, att hans lilla hustru ville lägga sin hand i hans och vandra utåt slätten.

»Vera,» svarade han innerligt, »detta är så nytt för mig, men låt oss försöka.»

Hela hennes ansikte lyste upp af glädje. Om hon kunde vinna honom för andra mål än societetslivets vaneplikter, då skulle det falla sol öfver vägen, och då visste hon, hvarför hon lefde.

Sakta lade hon sina armar om hans hals och smög sig tätt intill honom och hviskade:

»Nu skall du sjunga; jag vill höra alla mina visor, de gamla och de nya, och jag vill veta, att du sjunger dem bara för mig.»

Han kysste henne varmt och började sjunga:

»Du är min ro...»

KVINNORNAS LIF I BOSNIEN-HERZEGOVINA. FÖR IDUN AF MARIE LÉRA.

(FORTS. OCH SLUT FRÅN N:R 16.)

DENNA utmärkta kvinna utförde en gång en nästan hjältemodig handling. Hon var för första gången på besök i ett turkiskt hem. Husets *hamum* — fru — kommer emot henne, och friherrinnan Kutchera ser med fasa, att den olyckliga var angripen af spetälskan. I turkiska hem bjuds man alltid på kaffe och sötsaker, och ett afslag anses som den gröfsta förolämpning. Äfven nu tas kaffe in, och ehuru anblicken af den arma spetälska väcker friherrinnan Kutcheras största vämjelse, betvingar hon sig och dricker ur den kopp, som räcker henne, för att icke sära muhammedanskan, och därför att ett afslag skulle frambragt ovilja i hela landet.

Ibland ha fru Kallay och friherrinnan Kutchera mottagningar för de muhammedanska kvinnorna i Sarajevo och dess omnejd. Alla manliga släktingar och tjänare skickas då bort. Genom dessa fester ha de främmande damerna vunnit de inhemska hjärtan. Och i parken i Ilidze anordna de ofta folkfester, ett slags marknader eller basarer i fria luften, och där försäljerskorna äro klädda i den klädsamma bosniska dräkten. Eller också stå de i spetsen för velocipedtäfingar, vid hvilka de närvara.

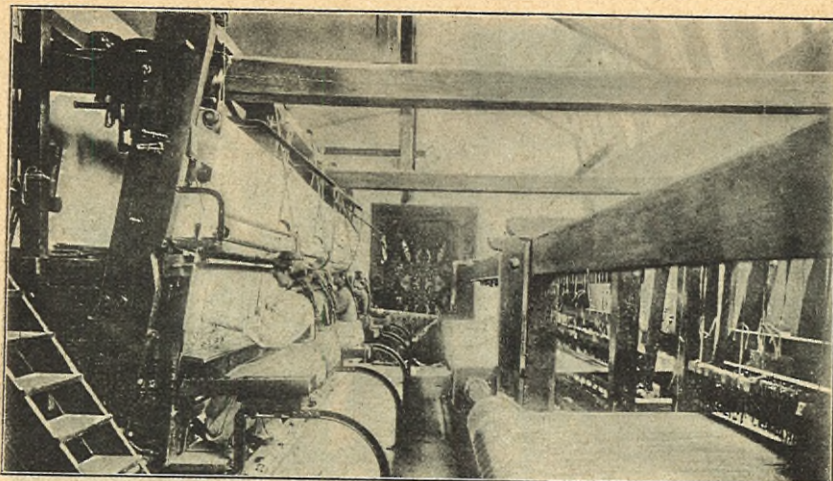
Den kristna kvinnans lif är till det yttre mer omväxlande. Bland landtbefolkningen hänger sig den unga flickan åt mycken öfvertro, som gift sliter hon ut sig genom ett oafbrutet och otacksamt arbete.

Ehuru de unga flickorna veta, hvad som väntar dem i äktenskapet, tänka de icke på annat än att försöka skaffa sig en man, så fort de uppnått den åldern, att de få gifta sig. De rådfråga zigenerskor och spåkvinnor, hvilkas hjälp de anlita för att väcka och bibehålla kärlek och använda tusen medel för att vinna det efterlängta målet — lycka. Ett svårt problem i ett land, där kärleken blott är en dröm, ur hvilken den ene uppvaknar som herre, den andra som slafvinna.

Sankt Georg är det helgon, som beskyddar ungdomen. På den dag då han firas gå Bosniens unge män och flickor ut på landet och svänga sig där af och an: en återstod af det hedniska bruket att låta luften rena sig.

Tidigt på morgonen skynda flickorna ned till kvarnen och bada sig i skummet från vattnet, som drifver kvarnhjulet. Därefter gå de tillbaka och hänga sig med armarna fast vid det låga sluttande taket. »Det är icke vid taket jag hänger mig fast,» säger hon, »det är vid min lycka. Må icke gräset på marken eller bladen i skogen fatta eld, men måtte min älsklings hjärta fatta eld för mig.»

De gamla kvinnorna gifva de unga goda råd. En flicka, som vill bli tidigt gift, bör bära på sig en hästsko. Vid nymåne skall hon med högra foten hopsamla litet jord, taga litet däraf i den ena

MATTVÄFNING I SARAJEVO.

handen och i den andra hålla hästskon. Sedan skall hon se på månen och säga: »Ack, måne, vid din ungdom besvär jag dig, du, som genomfar hela jorden, om du ser min älskade, så befall honom att komma till mig.» Därpå skall hon tillfråga den förste hon möter om hans namn. Hon inväntar ångestfullt detta möte, ty om det är en man, skall

det förnamn denne nämner blifva hennes tillkommandes, men om det är en kvinna, kommer hon att för alltid förblifva ogift.

Slutligen har hennes utkorade kommit. Någon yngling har utmärkt henne vid brunnen eller ute på fälten. Det gäller nu att omsorgsfullt kvarhålla honom, att icke låta honom undkomma. Männens hjärtan äro så flyktiga!

Hon tar därför ett hänslås och går till en korsväg, där hon gömmer sig, tills Marko eller Nicolas passerar. Hon betraktar honom då genom hänslåset, och allt under det hon betraktar honom, vrider hon om nyckeln och innesluter sålunda hans hjärta. Nyckeln kastar hon därefter i en brunn och hänslåset i strömmen. Hur skulle hjärtat sedan kunna slippa ut?!

Ett stort antal giftermål stiftas af andra. Husfadern befäller de sina eller uppdrar åt några vänner att söka en hustru åt sin son, aldeles som om

MUHAMEDANSKA I MOSTAR.

det vore fråga om att föröka sin boskapshjord. Saken är den, att den unga hustrun förvärfvas snarare för familjen än för den, som skall blifva hennes make. Men vare sig äktenskapet äväga-bringras på detta sätt eller uppstår genom ett frivilligt val, äro ceremonierna desamma. Innan fadern för sin son anhållit om den unga flickans hand, gör han sig underrättad om hennes föräldrars afsikter. I händelse den unge mannen antages till svärson, utskickas delegerade för att framställa den officiella anhållan och medföra då äpplet, d. v. s. ett äpple med några silverslantar, ringen och sötsaker.

Några dagar därefter komma några andra ombud för att bestämma priset på den unga flickan, ty hon säljes, åtminstone figurligt taladt. Samtidigt bestämmes antalet gäster, som skola inbjudas till bröllops-tåget, och de skänker de skola erhålla. I bröllopståget förekomma alltid: en *starivat*, tågets anförare, vanligen fästmannens fader, en *kum*, d. v. s. en fadder, en *diever*, marskalk, en

ZIGENERSKA.

Här komma slutligen de båda till *kum* och *diever* utsedda männen och hämta henne. Den senare fäster brudslöjan på hennes hufvud. Han sätter vigselringen på hennes finger och kastar silverslantar och konfektbitar öfver henne. Därefter tar han henne i sina armar och bär ut henne.

UTE PÅ FÄLTET.

Köpet avslutas då, de sista skänkerna utdelas, och man bereder sig till affärd. Hästen förs fram, och alla gifva uppmärksam akt på, hur den unga kvinnan sätter sig upp i sadeln, och med hvilken fot hästen tar det första steget. Om hon lägger hela handen på sadeln, kommer hon aldrig att få några barn! Om hon blott lägger dit ett finger eller två eller tre, kommer det att dröja ett, två eller tre år, innan hon får några. — Om hästen tar det första steget med höger fot, blir hon lycklig. Olycka väntar henne, om han först sätter ned den vänstra.

Det redan talrika tåget växer under färden, ty alla, som möta det, förena sig däri. Bösskott och salvor ackompanjera sånger och skrik.

Bruden stiger af hästen framför dörren till sitt nya hem. Hennes svärmor kommer emot henne och räcker henne en skål med säd, som den nygifva kastar mot byggnaden, i det hon med handen tecknar ett kors i luften. Hon nalkas dörrtröskeln och bugar sig ända ned till marken, som hon kysser. Hon stiger därefter in och går direkt fram till händen, framför hvilken hon knäböjer, och som hon äfven kysser.

Då hon åter reser sig upp, är hon en af den nya familjens medlemmar. Hennes fästman, som nu blifvit hennes make, lärmar sig. De inbjudna sätta sig till bords, och det tillkommer henne att passa på dem, att tvätta deras händer och att ledsaga dem till dörren, då de aflägsna sig.

I vissa byar har man bibehållit bruket att enlevera fästmän. De, som bortröfvat henne, förföljas då, och dessa fester sluta ofta med allvarssamma slagsmål. Ibland kommer man öfverens om dessa enleveringar för att undvika de ganska dyrbara bröllophögtidligheterna.

Vid alla dessa ceremonier, som dagligen före-

komma i de bosniska byarna, syns intet spår af religiösa bruk. Den religiösa vigseln äger stoft rum året därpå nästan samtidigt med den förstföddes dop.

Deita första år af den unga kvinnans gifta lif är utomordenligt hårdt; hon skall då vara allas tjänarinna. Först npp om morgnarna, sist i säng om kvällarna, arbetar hon utan uppehåll hela dagen. Hon intar sina måltider ensam, passat upp den öfriga familjen vid bordet, hämtar vatten från brunnen. Denna bedröfliga tillvaro varar alltid ett år, såvida icke ankomsten af ett barn förändrar förhållandena, och den unga hustrun från att vara slafvinna blir föremål för allas vördnad och omsorger.

I städerna är kvinnans ställning bättre. Hon vet där, att lagarna skydda henne från öfvergrepp, och civilisationen har mildrat sederna. Där har hon äfven tillfälle att skaffa sig npplysning och kunskaper och kan förtjäna en aflöning, som gör henne oberoende.

I motsats till de muhammedanska kvinnorna, som helst arbeta hemma hos sig, göra de kristna kvinnorna det gärna i fabriker och ateliker. Cigarrfabriken sysselsätter många. Men eliten af den kvinnliga arbetarklassen föredrar att arbeta i den af regeringen anlagda fabriken för matt- och duk-tillverkning, hvarom ofvan talats. Den sysselsätter för närvarande i Sarajevo 130 arbeterskor och kunde sysselsätta 300, om beställningarna motsvarade tillverkningen. De tillverka flere slag af mattor och dukar, bland andra persiska sidendukar, som äro förtjusande såväl i komposition som i färgsammansättning. Det behöfs för två arbeterskor sex månader för att utföra en duk, som är 2.10 meter lång och 1.20 meter bred. Detta arbete består af små silkesknutar, och på en meter i fyrkant gå 384,000 knutar!

komma i de bosniska byarna, syns intet spår af religiösa bruk. Den religiösa vigseln äger stoft rum året därpå nästan samtidigt med den förstföddes dop.

I städerna är kvinnans ställning bättre. Hon vet där, att lagarna skydda henne från öfvergrepp, och civilisationen har mildrat sederna. Där har hon äfven tillfälle att skaffa sig npplysning och kunskaper och kan förtjäna en aflöning, som gör henne oberoende.

I motsats till de muhammedanska kvinnorna, som helst arbeta hemma hos sig, göra de kristna kvinnorna det gärna i fabriker och ateliker. Cigarrfabriken sysselsätter många. Men eliten af den kvinnliga arbetarklassen föredrar att arbeta i den af regeringen anlagda fabriken för matt- och duk-tillverkning, hvarom ofvan talats. Den sysselsätter för närvarande i Sarajevo 130 arbeterskor och kunde sysselsätta 300, om beställningarna motsvarade tillverkningen. De tillverka flere slag af mattor och dukar, bland andra persiska sidendukar, som äro förtjusande såväl i komposition som i färgsammansättning. Det behöfs för två arbeterskor sex månader för att utföra en duk, som är 2.10 meter lång och 1.20 meter bred. Detta arbete består af små silkesknutar, och på en meter i fyrkant gå 384,000 knutar!

SALUSTÄND.

Arbeterskorna få 25 öre tusendet och kunna förtjäna kr. 1.50 om dagen, hvilket är ganska vackert för Sarajevo, där lifvet ej är dyrt.

På yllemattorna och ylledukarna är förtjänsten mindre, men arbetet är äfven lättare, och där förekomma blott 160,000 knutar på en meter i fyrkant.

MATLAGNINGSSKOLA I SARAJEVO.

SERBISK KVINNA.

FRÅN 1 MAJ-DEMONSTRATIONERNA I STOCKHOLM. FOTOGRAFIER FÖR IDUN AF A. BLOMBERG.

1. SPETSEN AF TÅGET, MED VETERANEN BRUSELL SOM FANBÄRARE. 2. EN AFDELNING AF TÅGET.
3. UTSIKT ÖFVER LADUGÅRDSGÅRDET UNDER DEMONSTRATIONEN. 4. RIKSDAGSMAN BRANTING I TALARSTOLEN. 5. AFTONBLADETS REDAKTION ÅSER TÅGET. 6. »JÖRGEN» HÅLSAR IDUNS FOTOGRAF.
7. POLISENS HÖGKVARTER I ÖSTERMALMS SKOLGÅRD VID KARLAVÄGEN.

Äfven väfda mattor tillverkas här, och man har till och med börjat med gobeliner, som visserligen äro grofva, men mycket dekorativa.

Denna fabrik kostar 45.000 floriner och inbringar under goda år högst 28.000. Regeringen förtjänar icke på de alster, som tillverkas. Hittills har denna fabrik blott varit ett medel att bevara en bosnisk industri, som löpte stor fara att gå förlorad. Den tjänar regeringen i dess syfte att bilda en elitkår af arbeterskor, att förhjälpa kvinnan ur hennes förtryckta moraliska och sociala ställning. Med tiden kommer denna tillverkning säkerligen att, tack vare ritares och arbeterskors skicklighet, blifva en af Bosniens mest blomstrande industrier, och en af dem landet kommer att känna sig stoltast öfver.

Detta fabrikslif ger redan färg och karaktär åt kvinnornas uppträdande i Sarajevo. Morgon och afton möter man dem på gatorna, då de skynda till tobaksfabriken eller väfskolan och handarbetsateljeren, somliga insvepta i sin yasmack, andra i de vida obekväma byxorna och med fötterna instuckna i träsandaler med klackar så höga och underligt formade, att de äro särdeles svåra att gå på. — Men dessa dräkter göra gatans anblick gladare, kvinnans blick har redan fått mera uttryck, hennes drag mera lif. Man märker, att hon håller på att vakna ur sin dvala, att blifva något annat än det lastdjur eller den leksak hon hittills varit.

ELLA VON DÜBEN.

DE N VÅNA VATERSTADEN

Grenna har i dessa dagar varit skådeplatsen för ett upprörande blods-drama. En kandidat Axel Nehrman, som någon tid vistats i en privat anstalt för af nervositet lidande sjuklingar hos friherrinnan Augusta von Düben och hennes tre döttrar, af hvilka en var utbildad sjuksköterska, har nämligen i ett utbrott af sin sinnessjukdom dödat den sistnämnda, fröken Ella von Düben, samt svårt sårat modern och de båda öfriga döttrarna.

Den under så tragiska omständigheter och midt under utöfvandet af sitt uppoffrande sjukvårderskevall borttryckta kvinnan var äldsta dottern af änkefriherrinnan A. v. Düben.

Hennes anlag hade städse legat åt utöfvandet af sjukvård, hvadan hon 1885 inträdde i Sofiahemmets sjuksköterskors led. Sedan hon genomgått Röda korsets sjuksköterskekurs och någon tid varit öfverköterska vid Norrtelje lasarett samt förestått en sjukstuga i Vännäs i Norrland, reste hon i början af 1890-

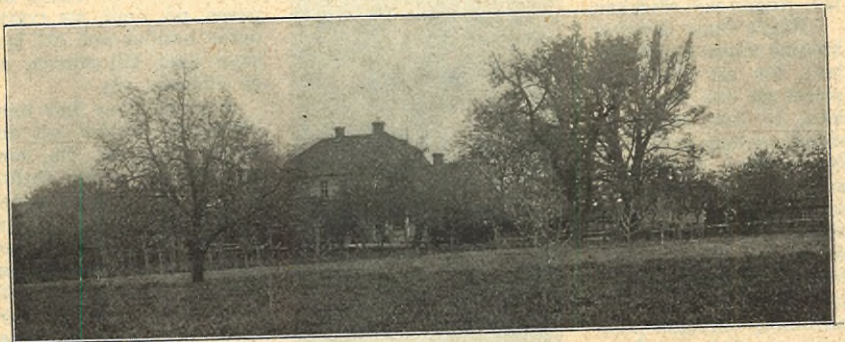
talet till Amerika, hvarest hon vistades cirka 7 år, dels ägnande sig åt privat sjukvård, dels innehavande befattningar som sköterska vid olika lasarett.

När fröken v. Düben återkommit till Sverige, vistades hon en tid i Norrland som privat sjukvårdarinna och slog sig därefter ned i Stockholm i samma egenskap.

För något öfver ett år sedan for hon ner till Grenna och där inköpte hon, jämte sin mor och sina systrar, den lilla, i stadens utkant belägna egendomen Ribbagården, som hon inrättade till sjukhem, och där hon nu under så sorgliga omständigheter skördats af döden.

Den aflidna hade i rikaste mått utrustats med alla de egenskaper, som äro så nödvändiga för en person i hennes ställning: ett själfuppoffrande väsen, en gränslös hjärtegodhet och ett brinnande nit för det ansvarsfulla kall, åt hvilket hon vigtt sitt lif.

Borttryckt från sin lifsverksamhet i sin ålders fulla blomning — hon var endast 40 år gammal — sörjes hon djupt af alla dem, som i lifstiden stått henne nära, och hvilka fått erfara den själiska värmeutstrålningen från detta väsen, som aldrig tog, endast gaf. Därför skall hennes minne varda rikt välsignadt.

RIBBAGÅRDEN, VON DÜBENSKA SJUKHEMMET VID GRENNÄ.

FRÅN »FOLKMARKNADEN» I ESKILSTUNA. 1. GRUPP AF DE MEDVERKANDE. 2. FRÅN »GÄSTGIFVARSTUGAN». A. WESTER FOTO.

ETT KAPITEL UR EN SKALDS HISTORIA. FÖR IDUN AF VERMIO.

FORTS. OCH SLUT FRÅN FÖREG. N.R.

DET VAR ambitionens och årens röster, som bjödo honom att stanna, men han kände sig nästan som en pojke, som sluppit ifrån en tråkig lektion, när han kom ut. Han kunde rent af glömma bort sitt misshumör där ute på ångar och i hagar i det härliga morgonljuset. De första timmarnes solsken, med deras tjugusande stämning af något nyfriskt, något oskäradt, och så denna ljusa silfverton i färgen. Han gick och dref, tittade på blommorna, på träden, utöfver markerna, in mellan stammarne, som stodo täta kring vallstigen i skogen, upp mot himlen och de sväfvande fåglarne. Han såg på det, som hade han inte sett det förr, eller kanske snarare som var det en gammal bekant, hvilken han ej mött på många år, och hvars väsen han nu förstod intimare, än han förr mäktat göra. Han njöt. Och det kom som ett eko inom honom ibland af alla morgonhärligheter omkring, ett sakta nynnande eko, som växte till, blef allt starkare. Det var inspirationen, han kände nog igen den från förr, men det var ändå inte den samma. Förut hade den varit som ett rus af heta viner, men detta var som att få en dryck af svalt, kristallklart vatten och känna doften af skogens och ångarnes blommor, medan man drack. Han kunde kasta sig i en backe midt i solskenet då, med händerna bakom nacken, och dikta små visor. De voro så enkla, att han nästan skämdes för dem i början. Det var ju för galet detta. Han, som skulle bli de djupa, glödande passionernas, den dunkla själsmystikens mästare, låg här borta bland gräs och ljung och var glad som ett fjärilsfångande barn, när han kände, hur han fick fatt på de olika stämningarne i naturens lif omkring honom, fångade dem i ord, som i en spegel, utan att en linje, en nyans förvanskades. Men ibland kom där som mera af honom själf med också, ibland som något bittert, brutalt, ibland som en dämpad längtan. Det var emellertid icke blott nya visor, som diktade sig inom Sten-Ivan om morgnarna den tiden, där kommo många nya tankar också, kommo, icke blott om morgnarna för öfrigt. Han kunde få syn på bror Kristian ibland, när denne gick till sitt arbete. Det var en vana hos Kristian

arbetarnes skara. Den såg upp till honom, följde honom, han ledde arbetet med sin tanke, sin stämma, sina muskler. Och så blef alltsammans väl gjordt, ångarne voro färträffligt skötta, åkrarnes afkastning ökades, ny mark bröts. Det var inte så få munnar nu, som mättades af det bröd, som gamla Högsby gaf, och där blefvo allt flere efter hand. Men bror Kristian stod för det hela. Det dök upp någonting inom Sten-Ivan, ord, som slungats honom i ansiktet en gång af en upphettad liten kvinna: »Hvad har du gjort?» — Sten-Ivan blef nästan rasande ibland, när de där tankarne kommo. Hade han inte gjort något kanhända! Naturligtvis hade han inte kommit så långt ännu, men han var likväl i väg på en stig, som skulle föra honom uppåt, långt högre än de andra en dag. — Ja visst ja, den frasen hade varit en dogm i hans religion förut, men han var inte så alldeles säker på den nu längre.

Han satte sig ned en afton och läste igenom hela »Dimdrömmarne», hela manuskriptet, så långt det var färdigt, till de »Två enslingarne»: hvad var det egentligen i allsammans det där? Han blef stående framför Mæterlinck, han såg på honom, på Byron och Nietzsche. Han tänkte på Mæterlincks fantasifyllda dramer, på Byrons glödande dikter, Nietzsches sjudande tankar. Han hade känt sig som kamrat,

vän och bror med dem förut, nästan som deras like. Men nu sjöngo fraserna ur hans egna verk i hans öron, platta, tomma tyckte han de voro, utan existensberättigande. Han såg på Mæterlinck och blygdes: han drog ihop ögonbrynen, stampade till i golvet. »Det duger inte,» sade han, »det duger inte!»

Det var just ingen, som tänke på Sten-Ivans förändrade förhållande till Greta under denna tid. Han var ju så litet med dem öfverhufvudtaget i hemmet, var kanske förändrad i sitt sätt i allmänhet också. Men Greta märkte nog, att han särskildt ignorerade henne, i början kallt och föraktfullt, sedan nästan en smula skyggt. Nåja, hon förstod orsaken, och ville han ta hennes ord på det sättet, så gärna för henne, hon hade menat, hvad hon sagt, och hon stod för det alltjämt. Emellertid började det allt kännas litet tomt efter hand. Hon började smått sakna deras små ordskiften. Förr hade hon då inte egentligen funnit det enformigt bland de goda människorna på Högsby, trots att hon hade många intressen, som de voro helt främmande för eller blott ytligt förstodo. Men Sten-Ivans sällskap bade i alla fall varit en välkommen omväxling. Inte för att han var så särdeles behaglig, det skulle gudarne veta. Men hon hade aldrig tagit hans afvigheter riktigt på allvar, aldrig riktigt trott på dem, hon kände honom så väl som vild och ostyrig pojke, bortskämd förstas och kanske duktigt egenkär redan då, men inte alls omöjlig i alla fall, inte utan vackra sidor, inte alls otreflig alltid. Det var helt säkert sådana, som kommit på honom ute bland all världens hvirflande skräp, och som skulle blåsa bort vid första friska vind. Och dum var han nu inte egentligen, kände till åtskilligt, och om hans omöjliga åsikter nästan alltid stucko fram och tvingade henne till en opposition, som gjorde deras resonemang till små fäktningar, hade det i alla fall varit fäktningar om idéer, som inte voro allt för hustafvemässiga. Och där hade varit ganska godt om stickande små kvickheter. Nå, nu tycktes det vara slut. Så godt var också det, så fick man på allvar fördjupa sig i den nya sändningen italienska böcker. Italienskan hade nu en gång blifvit Gretas älsklingspråk, och det gällde att hålla det i friskt minne. Och så började hon hjälpa till med familjens arbeten mycket mer på den tiden än förr. Hon fick mängen tacksam blick från mamma och många öfverdrifvet berömmande ord från syster Augusta. På lediga stunder sysslade hon med handarbete, fint gobelinbroderi efter mönster af hennes egna små akvarellutkast. Ett påbegyndt arbete, som var afsedt att bli ett karrikatyrporträtt af Sten-Ivan, blef lagdt åsido, modellen var borta. Äfven spelade hon piano, musiken var hennes förtjusning, och hon var mycket skicklig i dess utöfvande. Hon fick då disponera öfver det lilla pianot i hörnsalongen, när hon ville också. Det var just ingen annan som hittade dit, i synnerhet nu, när Sten-Ivan höll sig därifrån

GRUPP AF RIDANDE ARTILLERI FRÅN ARTISTEN G. ANKARCRONAS SKISS TILL AFFISCH FÖR DE STORA IDROTTS- OCH FOLKFESTERNA UNDER »PRESSENS VECKA» I STOCKHOLM 23—31 MAJ.

och dammet började växa öfver den tjocka packen med dansmelodier och moderna ballader, som han släpat med sig.

En dag satt man tillsammans kring arbetet i ett hörn af stora salen, mamma, Augusta och Greta. Kristian var äfven händelsevis inne den gången. Greta var ifrigt sysselsatt med att märka en uppsättning nya handdukar. — »Du är en riktig skatt till att ha i huset,» sade syster Augusta. — »Du har blifvit så huslig på sista tiden, min kära Greta, så man kunde nästan tro, att du går i giftastankar,» sade mamma. Greta drog på munnen och såg upp. Då mötte hennes blick Kristians, han tittade genast åt sidan, men hon förstod, att han suttit och sett på henne. Hon tyckte, att det låg ett så ovanligt varmt uttryck i hans ögon, litet rödare hade han blifvit också i detsamma. Greta hajade till. Skulle det ha legat något bakom mammas ord? Skulle Kristian verkligen...? Nej, det vore då för gale! Men då hon i det samma såg på syster Augusta och denne log emot henne på ett, som hon tyckte, särskildt menande sätt, blef hon helt förvirrad och sänkte blicken, kände, att blodet steg henne åt kinderna. Sten-Ivan hade stått utanför i backen, som höjde sig alldeles bakom huset. Det var en kväll på sensommaren, man hade lampan tänd, fönstret stod öppet. Sten-Ivan hade hört mammas ord, sett Gretas och Kristians blickar mötas, sett rodnaden på deras kinder. Sten-Ivan gick »in väg. »Jaså,» tänkte han, »skulle det vara meningen?» Han gick ned genom trädgården, det var skumt under trädskronorna, riktigt spökmörkt inne mellan buskarne. Nere vid grinden stannade han. Där låg bygden framför honom i kvällsdunklet. Man kunde ana konturerna af granngården där borta på slätten. Det lyste ur ett fönster där, nu hördes det röster också, en hund började skälla. Bort öfver skogen låg ett smalt hvitt ljusband med en svag ton i rött nedtill, uppåt fick det en skiftning i grönt. Det såg så fångande tungsint ut med det där ensamma, öfvergifna skenet där ute i mörkret mellan skogens djupvarta kontor och det stora, tunga, skumma himlahvalfvet öfvan. Sten-Ivan stod och stirrade utåt. Han iakttog ingenting särskildt, men hans ögon speglade sensommarkvällens melankoliska färger och förde, utan att han tänkte därpå, deras stämning in i hans sinne. Han stod och tänkte på Greta och Kristian. Han kunde icke gärna missförstå, hvad han nyss sett. Isynnerhet som han nu erinrade sig så mycket annat från den gångna sommaren, som pekade i samma riktning. Det hade nog legat något särskildt bakom allt intresset för den där nyodlingen. »Nå ja, Kristian är ju en präktig människa, god karaktär... Men i alla fall!» Sten-Ivan vände tillbaka upp genom trädgården. Han gick mycket långsamt. — »Skall han verkligen kunna förstå henne i allt?» — Det lyste i gäfvetsalongen. Han hörde musik genom det öppna fönstret i hörnet under linden. Han gick sakta närmare. Greta satt vid pianot och spelade. Det stod ett ljus på bordet bredvid. Hon använde inga noter, spelade små drömande bitar ur minnet, lade till litet här och där ur sin egen fantasi. Skenet föll på hennes ansikte snedt framifrån. Han kunde tydligt se den höga klara pannan, de klara ögonen, den lilla munnen och den mjuka linjen kring kinden och hakan. Det askblonda håret låg halft i skuggan, blott de stora bucklorna fram öfver tinningarne fängade litet skimmer, lågo som ett lätt skir kring pannan. Det stora rummet sträckte sig bakom henne i det svaga ljuset från den ensamma fläktande lägan. Tonerna växte fram emellan hennes fingrar, summo ut och fyllde luften med sin veka drömstämning, väfde en bakgrund i dämpade, rika färger åt det lilla hufvudet där framme, som kom det att framstå med ökad tjusning i dess ljusa täckhet och renhet. Sten-Ivan stod och såg på henne i ett enda långt seende och lyssnade på tonerna, ända tills de dogo bort i ett skärt pianissimo. Men när han sedan med dröjande steg gick upp på sitt rum, blef det på en gång klart för honom, hur det var fatt med honom. Det kom som en plötslig uppenbarelse. »Hon — hon... Jag älskar henne... älskar... älskar!» Men i detsamma var tanken på Kristian där, och den verkade som en stöt inom honom, ställde honom utanför hans egen känsla. Kunde han också icke döda den, så fick han i alla fall ej ge sig i dess våld. Han gick i jagande fart fram och tillbaka däruppe i det lilla rummet. Tankarne dansade om i hans hjärna som glimmande eldkulor. Han hade alltså blifvit kär! Kär i henne! Det var då för gale! Var det gale? Fanns det någon annan än hon, hon i hela världen? Hon där nere, den där lilla lingula landt-fickan! Han som drömt om het, stulen kärlek till en mörk, en lidelsefull, sydländsk skönhet. Han hade haft synförmimmelser som af purpur, guld och svart, när han tänkte på det. Och han räckte ut armarne i längtan efter den bleka lilla varelsen därnere. Icke funnos de glödande passionerna hos henne, icke var hon en kvinna att smyga sig till i mörkret och fanna under brännande kyssar. Men

hon var en kvinna till att stå öga mot öga med i dagens ljus och byta friska tankar med, se in i hennes öppna, täcka an-sikte och i jublande fröjd fånga en glimt af hennes unga, rena själ i hennes fria blick, då han kysste hennes panna och hennes läppar, utan att bli kyssarnes slaf. — Nu knackade det på dörren. Jungfrun frågade, om kandidaten inte skulle komma och äta kväll. Nej, han hade inte tid. Automatiskt fick han lampan tänd. Där låg manuskriptet till hans nya bok framme på bordet. Han bladdrade i det, utan att tänka därpå. Plötsligt hejdade han sig, fängad af några ord, som kommit under hans ögon. Han läste igenom några rader, läste dem omigen, det var något om de två »enslingarnes» kärlek. Han fick fatt i hela luntan med ett omildt grepp, gick bort till kakelugnen och kastade alltsammans dit in bland damhöljda gamla tidningar och skräp, som samlats där under sommarens lopp. Spjället kom upp, han fick eld på en tändsticka och tände på litet här och där inne bland papperen. Det var en hel sommars arbete, som gick, men han stod bara och passade på, att allting skulle brinna upp ordentligt, skilde askan åt med eldgaffeln, då bladen ville packa ihop sig, så att elden inte riktigt kunde få tag i dem.

Två dagar senare reste Sten-Ivan till Upsala. Det kunde inte skada att komma in litet före terminens början och taga itu med arbetet. »Är din nya bok färdig nu då?» frågade mamma. »Ja, den är färdig,» svarade Sten-Ivan. Greta tyckte han sade det så underligt. Hon förstod sig förresten inte på, hur det kunde vara fatt med honom. När vagnen hade kört fram och han stod borta hos föräldrarna för att taga farväl, tog hon honom riktigt i ögonsikte, försökte se honom framför sig sådan han varit, när han kom hem, och gjorde sina jämförelser. Han var sig icke lik. Blicken var klarare, men också allvarigare, hela hans sätt liksom mindre säkert, mindre utmanande säkert, men fastare ändå. Så kom han bort till henne och tog hennes hand. »Tack för denna sommar, Greta,» sade han. »Mycken tack och mycken — lycka!» Han sade det så långsamt, nästan högtidligt, såg henne så fast i ögat.

Det kom ett bref till Sten-Ivan från syster Augusta en tid efteråt. Hon berättade, att där snart skulle eklateras förlofning mellan bror Kristian och Maria Ljungkvist på Lindberga. Längre än till det namnet hann Sten-Ivan inte den gången. Först stirrade han på det, som hade han inte riktigt förstått det, sedan blef det honom klart, att allt detta tunga öfver honom endast och allenast berodde på ett misstag. Då var det, som något flammade till inom honom. Allt, hvad han gått och sträfvat med att undertrycka och förkväva, spängde sig i ett ut fram i frihet, det började susa i tinningarne, det jublade och sjöng i honom, så som det måste göra hos en skald, när kärlekslyckans morgon gryr, ty Sten-Ivan var nu en skald i alla fall.

Fram i december, i den stora »julfoden», kom Sten-Ivans nya bok ut. Ett exemplar af den kom genast till fröken Greta Nilson. »Är det verkligen »Två enslingar» ändå,» tänkte hon. »Och den skickar han till mig!» Men det var inte »Två enslingar». »En enslings sommarvisor» hette den, och en liten bok med visor var det, sånger i sommarstämning med hyllning till sommarens tjusning och med längtan efter den. Öfverst på det hvita bladet först i boken stod med Sten-Ivans stil: »Från en ensling» och längst ned på samma sida som en fortsättning fast med mycket små bokstäver: »som längtar». — Det dröjde länge, innan ljuset släcktes i Gretas rum den natten. Där var en hel bok att läsa först, läsa omigen, och så kommo där tankar, surrande tankar och underliga, nya känslor, kanske icke så alldeles nya ändå.

1 MAJ I UPPSALA.

DEN, som vill se verklig ungdomsglädje den 1 maj, bör ej stanna i Stockholm den dagen, utan i stället begifva sig till den »eviga ungdomens stad», ty där vet man huru, vårens ankomst bör firas. Hvem har ej hört talas om det jättelika tåg af hvita mössor, som på Valborgsmässoaftonen ringlar sig uppför Carolinabacken till slottet, där vårsånger från hundrade friska strupar tona ut i kvällen, under det att horisonten upplyses af de flammande Valborgsmässoeldarne?

På detta gamla, häfdvunna sätt sjunger man ut vintern.

Men dagen därpå, den 1 maj, måste en främling förvånas öfver, att här i höga Norden få se ett skådespel, som han trodde endast höra hemma i den soliga södern. Vid 4-tiden på eftermiddagen skockar man sig tillsammans på Drottninggatan och Agatorna för att se på det gyckel, som aldrig uteblir — och själf deltaga däri. I en lång procession

utdelar välsignelser åt hopen o. s. v. i oändlighet. Bland karaktärsmaskerna väckte särskildt framställaren af en bekant professor stort jubel, där han stoserade fram med spansk hållning och med ett »Kompendium» under armen, åtföljd af sitt kollegium, som med trumpetstötter förbedade hans ankomst.

Men det är icke blott studenterna, utan äfven studentskorna och stadens öfriga unga damer, som deltaga i den improviserade karnevalen: här flyga serpentiner susande ge-

komma vagnar, fulla af utklädda studenter, och i trängseln på Drottninggatan vimlar det af maskeradfigurer, bland hvilka man ser en och annan verkingsfull karaktärs-mask. Här vandrar en individ omkring med dragspel under armen och en kolossal pickelhufva på hufvudet och anhåller sina medmänniskor med ömt våld. En annan traskar obesvrad omkring i nattrock, bolmande ur sin långpipa. En munk går saktmodigt omkring och

nom luften och med confetti kämpas tappert, till dess att kämparne äro alldeles öfverhöljda med de små brokiga papperslapparne. Ingen blir ond — det skulle ju ej heller tjäna någonting till — och ju vackrare en flicka är desto mera confetti får hon. Men ve den, som ett ögonblick öppnar munnen, ty vips är någon färdig att täppa till den med en näfve confetti. Och så fortgå upptägen, tills mörkret faller på och nationerna i broderlig förening under fanor och sång börja sina majuppvaktningar, som vara till sena natten.

VER.

För familjens ungdom

erbjuder KAMRATEN, illustrerad tidning för Sveriges ungdom, de rikaste källor till bildning, underhållning och förströelse. Den bästa födelse- eller namnsdags-gåva. Pris för helt år 3 kr. Alla nr från årets början kunna ännu erhållas.

STRÄCKANDE VILDSVANOR. TILL EN MÅLNING AF BRUNO LILJEFORS.

NU BLÅSER vinden i näfverlur
åt vårens drottning sin hyllning.
Nu slösar solen på brantens fur
med gifmild hand sin förgyllning.

Nu färgar himmelen blå sin rund
och skyarna bölja som fanor
Nu draga förbi i middagens stund
där uppe sträckande svanor.

Ur rymdens luftiga ljusa sal
de klinga sin hälsning åt landet,
som gömmer långt bort deras barndoms dal
bak gärdade tallskogsbandet.

Nu vill jag stå upp och sjunga i dur
till lutans klingande strängar
min hyllning åt fädernebygdens fur
och barndomens grönskande ängar.

Nu vill jag förgäta allt det, som har namn
af oro och sorg i världen,
och följa i långtaus svanhvita hamn
de sträckande svanor på färden.

ESAIAS COLLIN.

KNAPERBACKEN. EN LITEN SKAPELSEHISTORIA. FÖR IDUN AF ERNST WESTERBERG.

Den, som får två ax att växa, där förut växt endast ett, han har ej lefvat förgäfvat.

NOG GJORDE den skäl för namnet, nog var det en knaperbacke.

Den låg en bit uppe i skogen, stora fä-vägen fram, och ganska brant var den och full med knapersten till. På ena sidan, just vid backens fot, låg en liten vret, mager och sandig, där ägaren odlade potatis, råg eller hafre, allt som det föll sig, men högre upp tog granskogen vid. Däruppe drog en liten grön stig in under de yfviga furorna till en klar bäck och ruinerna af en primitiv säg. Vackert och tyst var där, och mina första giller hade jag där lagt ut — fast fruktlöst.

Ja, det var på backens högra sida. På den andra åter låg en sänka en bit bort, skapligt nog uttorkad, och på tufvorna växte på höstsidan lingon i röda, lockande klasar. Rishögar och vindfällan och mossiga stenar mellan grönt, frodigt gräs trängde här hvarandra, och höll man sig mera åt vänster, så kom man till ett led i en gammal gårdsgård, och där drogo bär- och fästigar fram åt Storberget till.

Ställde man sig uppe i själfva Knaperbacken, så hade man väl ett stycke utsikt, men inte var det någonting med den.

Man såg den lilla vreten innanför sin gårdsgård, snedt nedanför sig, och buskar och träd och buskar. Och på andra sidan såg man sänkan med sina mjuka tufvor, och högre upp i backen rishögar, stenar och vedtrafvar. Och framåt utefter fälvägen buskar och träd och stenar om och om igen; det bar neråt bygden.

Inte var det någon utsikt!
Och vägen — ja, Gud hjälp oss för en slik väg! På vintern var han väl nästan förstklassig. Då trafikades den också flitigt af ved- och kolkörare med frustande hästar, med klingande klockor på seldonen, då hördes glammet af karlar i skinnpalsar och sömvantar och med rimfrost i håret. — Då var lif och lefverne.

Men på sommarn. Inte var den öde, ty nejdens fänad drog där fram morgon och afton, skällkons klocka klingade melodiskt i furuskogen, får och getter bräkte, och vallhjonet blåste sin lur eller sitt horn; och på hösten kommo bärplockare, kvinnor och barn och en och annan karl med sina näfver-skäppor och andra käril i hand eller på rygg, men

inte var det att likna vid vinterlifvet. Ack nej! Och hur den såg ut sen, fälvägen!

Och här byggde Kalle sin stuga, här i backen, och däråf fick han och öknamnet Knaper-Kalle. Men det tycker jag var ett hedersnamn. Ty hör vidare!

Kalle var dräng nei bygden, en tystlåten, allvarsam karl på några och tretti år. Det blef i längden tungt att äta andras bröd, fast han godt gjorde rätt för sig, och sakna ett eget hem, fast det ju var rätt bra det han hade, men sen han gjort opp med Stina om giftas, blef det olidligt.

Han sporde Nergårds-far, deras gemensamma husbonde, om han finge bygga i Knaperbacken; det var hans mark.

»I Knaperbacken?» tyckte denne. »Hvarför inte lika gärna i Styggmossen?»

Och så skrattade han.
Men Kalle stod på sig. Han hade tänkt sig väl för och sett sig om och, mente tro på, att han gärna kunde få böka opp en bit invid backen. Det skedde ju ingen skada med det.

»Ja, kan du få växt där,» sa Nergårds-far till sist, »så må du ta biten för lifstid. Och litet timmer ska jag släppa te. Vill du fresta på, så inte är jag den, som lägger sten i vägen. Och det tör gå, för du har alltid varit en regal pojke. Men Stina då?»

Jo vars, Stina ville nog hvad Kalle ville. Och hugga i kunde hon med.

Och så vardt saken afgjord.
Stugan skulle förstas opp, innan de kunde gifta sig, men sedan skulle de hjälpas åt. Nergårds-far hade för öfrigt lofvat att ge dem ett handtag och två med vid behof. Och inte var stugan svår att få opp, och inte blef hon vidlyftig heller, och om än ett timmer var gammalt och ett annat var nytt, så märktes inte det, då rödfärgen kom öfver. För resten skulle den brädfodras med tiden, var mening.

Ja, stugan växte upp i stenbacken under folks bekymmer och funderingar.

Att bygga i Knaperbacken skulle väl ej gärna fallit någon in. Ånej, inte var det så ondt om platser heller! Mager och stenig var den och bakom alla byar och stugor låg den uppe i rama skogskanten. Och att få någonting att växa där — hm, det ville allt starkt tro till det.

Men å andra sidan — Kalle var en duktig ved- och timmerhuggare, kolare och allt det där, så att det kanske inte var så aldeles bakvänt ändå, om man såg'et från den sidan. Ty vikt vardt det ju till för honom.

Kalle lät folk prata, han arbetade. Och sen stugan var färdig och prästen läst ihop Stina och honom, så drogo de två in i sitt torftiga hem uppe i den susande skogen. Torftig var stugan, fast god att ha och deras egen till, och i en obruten, stenig mark stod hon.

De gingo ut på aftonen, de nygifta, och satte sig på en stor stenhäll invid stugan. Inte voro de glada, men inte ledsna heller, ty om det ock låg arbete och möda framför dem, och det i rikt mått ändå, så voro de dock friska och raska och skulle arbeta för sitt eget. Och det ger kraft, må veta.

»Det blir nog stretigt,» sa Kalle och lät blicken hvilas på den blifvande täppan, som ännu ej ens var inhägnad.

»Åh, vi hjälps åt,» log Stina med händerna i skötet. »Vår Herre blir den tredje.»

»Ånej! Han blir nog den förste,» rättade Kalle. »I dag ska vi hvilas oss, i morgon börja vi,» tillade han.

De ströfvade omkring bland buskar, stenar och vindfällan och ackorderade med hvarandra, hur de skulle ha och hvar de först skulle sätta spaden. Något prydligt kring stugan var inte att tänka på till en början, grofarbetet kom först, sedan putsningen. Men nog skulle de ha både bärbuskar och äppelträd, ett par vackra rönnar växte allaredan i den blifvande täppan invid stuguknuten.

Solen var ej högt kommen på himmelen följande morgon, då de två satte sina blanka spadar i jorden, i sin egen jord. Fot för fot grofs den opp, stenar bortplockades — de större fingo dock stå kvar tills vidare — kvistar och ris skaffades bort, tågor och rötter föstes undan, stubbar brötos, allt ifrigare handterade de starka händerna spaden, allt ymnigare flöt svetten i pannan, allt mera styf blef den krökta ryggen.

»Hoj!» skrek Kalle till, tryckte kraftigt spaden i mark och rätade på sig. »Det var inte bara gruset ändå inte!»

Stina torkade svetten ur sitt röda ansikte. Hon skrattade ett friskt skratt. Hon var alltid så lättlevad.

»Nej vars! Nog blir det bra potatis här alltid.»

»Och råg sen!»

»Ja, råg med!»

»Vi ska blanda med litet mylla ur sänkan därnere. Jag har nog sett mig för.»

Kalles ögon lyste, då han såg sig omkring.

Han såg allaredan sina blifvande åkerlappar. Där potatis i raka fåror med plymlika blad; där manshög, sviktande råg, som mor skulle baka till bröd, gräddadt i egen ugn; där mustig hafre åt kon, ty ko skulle han ha, vänta bara; där några sängar för morötter, arter och bönor — bönvälling! Här smakade Kalle med läpparne — och tocke där.

Åh, han såg 'et redan! Backen var inte så sandig, som man eljes kunnat tro, och därnere i sänkan var det bra jord, han skulle nog blanda ihop den, han, på bästa sätt. Och buskar och träd och blommor — ja, det var nog litet för tidigt att tänka på slikt, men ändå, roligt var det.

Kalle spottade i näfvarne och tog ett nytt tag, sedan han som hastigast tittat på solen och halft leende sagt åt Stina, som om hon läst hans utsväfvande tankar:

»Ja, det dröjer nog du!»

»Åh, friska tag bara!» nickade hon.

Och så fortsatte de igen, trägna, sega, flämtande, med krum rygg och valkiga händer, men med glada, hoppfulla sinnen.

På kvällen gingo de åter omkring i sin backe, nu bakom stugan.

»Jag hade tänkt, att vi skulle få källarn här,» sa Kalle och stampade i marken. »Här i sluttningen gräver jag en grop, sten ha vi i backen, och ett tak lägger jag öfver.»

»Det blir nog bra,» instämde Stina. »Men det brådskar inte. Vi ha ingenting att lägga dit än.»

Och så skrattade hon ett tag och far instämde.

»Nej, det är nog så det, men vi få nog, och då ska den vara färdig.»

Det var första dagen.

Nergårds far kom opp ibland, ställde sig gärna bredbent med händerna på ryggen och koxade på. Det såg allt ut att bli någonting!

»Behöfver du hjälp?» sporde han. »Säg ifrån du, Kalle!»

Men denne tackade. Han mente tro på, att han redde sig själf.

»Åja, lagom stursk!» skrattade Nergårds-far och strök mössan i nacken. »Den där sten, du, den väger några marker!»

»Den får vara så länge,» tyckte Kalle och såg utan ängslan på en stor sten midt i jordbiten. »Vi ta den längre fram. Men vill ni låna mig

DEN NYA LAPPFAMILJEN (FRÅN WILHELMINA) PÅ SKANSEN. A. BLOMBERG FOTO.

SVENSKA KURORTFÖRENINGEN

HJO KURANSTALT. 1 juni-1 september. Naturskönt och sundt läge i Guldskrokan vid Vettern. Vill labostäder. Alla vanliga badformer; Gyttebad, Tallbarrbad, Nauheimerbad, Dietkurer. Musik af utmärkt kapell 20 juni-20 aug.

Mösseberg. Öppet 24 maj till in i september. Nauheimerbad med flytande kolsyra. Begär prospekt genom Kamrerkontoret, Falköping-Ranten. 1,100 fot öfver hafvet, d. ä. lika högt som Jämtländska kurorten Mörsil.

NORRTELJE HAFSBADANSTALT

Säsong 10 juni-1 september. Vidtberömda Gyttemassage- och Tallbarrbad jämte öfriga brukliga badformer. Synnerliga vackra resultat vid behandling af Rheumatism. - Vacker natur med vidsträckt promenader. Sunda bostäder med landligt läge. God restaurering; billiga lefnadskostnader. Utmärkt musik. - Ansökningar till fria bad insändas före 15 maj. Läkarevärdn bestrides af Doktor A. Brandt. Kamrer Th. Ohlson expedierar beställningar å rum och badtimmar samt öfversänder prospekt, som äfven erhålles å Turistföreningens byrå i Stockholm.

Ragunda. Öppen 17 juni-24 augusti. Läkare: Prof. Dr C. Sundberg, Vestmannagatan 4, STOCKHOLM. Vattenkuranstalt och hälsokälla. I sydöstra Jämtland, 7 km. från Ragunda Järnvägsstation, vid Indalsälven. Prospekt genom Badkamreraren K. O. ERIKSSON, Hammarstrand.

Ronneby. Storartade anläggningar. Starkaste järnkällor. Utmärkta gyttemassagebad. Stålbad och hafsbad. Saison i juni-31 aug. Intendent: Docenten Dr John Sjöqvist, Sthlm. Naturskönt läge nära Östersjön. Fullständiga prospekt gratis och franko genom Brunnskontoret.

Strömstads Hafscuranstalt.

Säsing 1 juni-15 september. Angenämaste hafscurort. Sedan gammalt berömd för sina goda gytte-massagebad. Strömstads gytte fäs endast här. Nauheimer, Kreuznacker och andra brukliga bad. Alla andra lämpliga behandlingsmetoder. Flera läkare. Bästa lägenhet till fiske och segling. Goda, billiga bostäder och restaurationer. Laholmens restaurang i är ombygd och utvidgad; flera stora matsalar, kafé, smårum och stora verandor. Billiga lefnadsvillkor. Goda kommunikationer. Societetshuset är nyrestaurerat, de gamla verandorna utvidgade och två öfre nybyggda. En afdelning af Kongl. Hofkapellet i Stockholm under anförande af Direktör Stanek spelar större delen af sommaren vid badorten. Acetylengasverk för hela staden i är anlagd. Anghätsförbindelse dagligen med Göteborg och Kristiania; 2 gånger dagligen med Fredrikshald; (1 1/2 tim. inomskärs). Från Præstebakke station 2 1/2 mil god landsväg. Badintendenten Dr Osk. Johansson, adress Strömstad, besvarar medicinska förfrågningar. Rumförhyring, upplysningar, prospekter, jämte vyer kostnadsfritt genom DIREKTIONEN.

Söderköpings brunn och bad.

Säsing 1 juni-1 september. Intendent: dr SVEN WALLGREN, till 1 juni adress Stockholm. Prospekter erhållas från Brunnskontoret på begäran.

VISBY.

Östersjöbadet. Mildt ö-klimat! Yppig, sydländsk natur! Tidsenliga förändringar! Medicinska upplysningar: Öfverläkaren Dr Kallenberg, Blasieholmsg. 3, Stockholm.

Lars Monténs. Neutrala Kärntvål till yllevätt och Oleintvål till linnenvätt användes lämpligast sålunda: 1/2 kg. tvål kokas i 2 liter vatten; när tvålen är upplöst, tillsättes under omröring 20 å 25 liter ljumt vatten; i denna utspädda lösning neddoppas plaggen. Vid yllevätt böra såväl lösningen som sköljvattnet hafva 36 å 38 grader. Finnes hos de flesta specierhandlare samt i mina butiker. N:r 19 Stora Nygatan. - N:r 29 S:t Paulsgatan. Silfvermedalj i Köpenhamn 1888. Guldmedalj i Stockholm 1897.

KALODERMA. F. WOLFF & SOHN, KARLSRUHE. Öfverträffad till frambringande af en vacker hud. Guldmedalj å Världsställningen i Paris 1900. Guldmedalj å Världsställningen i Paris 1900. Erhålles å Apoteken samt i:sta klassens Parfymeri- o. Frisér-Affärer. Partilager: Lejonets materialhandel, Malmö.

Gamlestadens Herkules-Väfnader. Rekommenderas. FABRIKS MÅRKE. Illustration of a man wrestling a lion.

P. ERICSSON & CO. Hufvudkontor: GÖTEBORG. Filialkontor: STOCKHOLM. MARKISER PERSIENNER TÅLT, FLAGGOR PRESENNINGAR SEGELDUK HÅSTÄCKEN MATTOR.

Zanderska helpensionen för flickor. å egendomen Ström (25 min. väg från Saltskogs station, nära Södertelje), belägen vid en vik af Östersjön, mellan barrskogsklädda höjder i en för sitt hälsosamma klimat känd naturskön trakt. Undervisning i vanliga skolämnen, handarbete, sång och musik. Talöfning i främmande språk för infödda lärarinnor, som bo i skolan. Nybörjare emottagas. Konfir-mationsundervisning meddelas. Høstterminen börjar den 5 sept. 1901. Prospekter sändas och anmälningar af nya elever emottagas af HELENA HALLSTRÖM, Ström, Saltskog.

MODE DE PARIS. ALMA FAHLSTRÖM. 10 Birger Jarlsgatan 10, 1 tr. Hemkommen från Paris, medför ett stort urval PARISER-MODELLHATTAR, eleganta PARASOLLER och PARAPLYER, BLUSAR, UNDERKJOLAR, MOR-GONKOPTOR och JABOTS, oklädda HATTAR, BLOMMOR, PLYMER, BAND, PLYMBOAS, FJÄDRAR, FLOR af finare sorter, CHIFFON och GARNERINGS-ARTIKLAR till kläder. Klädningar förfärdigas efter nyaste mode till moderata priser.

Gustaf Piehls Bryggeri-A.-B. Stockholm 66 Götgatan 66 Stockholm. rekommenderar sina tillverkningar af: Lager-Öl, Lager-Dricka, Pilsner-Öl, Iskällar-Dricka samt såsom specialitet: Pilsner-Dricka. Allm. telef. 3656. Rikstel. 18.

Extra fina rökta Skinkor (Yorksaltning) hos Slakteriaktiebolaget Norrmalm, Kungsgatan 10, Strandvägen 17, Kungstengatan 25.

DESSERT-GELÉE, Smultron, DESSERT-GELÉE, Citron, DESSERT-GELÉE, Ananas, DESSERT-GELÉE, Vanilj. Här af tillredes, utan annan tillsats än varmt vatten, en klar, särdeles delikat efterrätt, som dessutom har den stora förtjänsten att ej kosta mer än ca 10 öre portion. Den har och vunnit odeladt erkännande af alla som pröfvat den. Till salu hos specierhandlande i Stockholm och landsorten. Aktiebolaget Tekniska Fabriken Röda Korset.

Pressens vecka Stockholm 23-31 Maj. Vid Vättern och Omberg i härligaste natur Borghamns Turisthotell. Godt bord, Propra rum. Varna och kalla bad. Tillfälle till rodd och fiske. Rikstelefon, adress Borghamn. (G. 1559)

Generande hårväxt. Fru Fr. Wendrichs hårafägnings-medel (Pate Epilatoire), rekommenderadt och berömdt öfver hela världen, för sin enda verkan. Oskadligt. Erhålles i Köpenhamn endast Nyhamn 37, och är försedt med mitt namn. Pris 5 kr., försändes öfverallt.

Man mår aldrig väl af oblandadt kaffe, som alldeles förstör Eder, hvarför man alltid bör blanda det med Stockholms Kaffe-Aktiebolags berömda Intubikaffe, som gör kaffet godt, hälsosamt, välsmakande, ytterst drygt och billigt samt förhindrar kaffeförgiftning. Paketer å 25 och 10 öre i alla speceri- och diverseaffärer. OBS. att firmans namn, Stockholms Kaffe-Aktiebolag, är tryckt å alla paket, ty endast dessa äro verkligt äkta.

Högstedt & Co. 32 Regeringsgatan 32 - Stockholm - Specialitet: Bordeaux- & Bourgogne-viner. Billiga priser. SYATELIER FOR LINNEUTSTYRSLAR. DÄRFRÖDNINGAR SÄRKLÄDER. FÄRMAST MOJELLER. STÖRSTA SORTIMENT. BILLIGASTE PRISER. KARL H. NYMANS. HVI TVÄR, TRIRÅ & VÄFRÅDSAFFÄR. 17 NÄMNGATAN 17. VÄLSDYGT VÄRSLITANDE ARBETE UTOFVAS. STORT URVAL AF SOMJULLS & VILKELADNINGSTYGER. PRISKURANTER OCH PROBYER SÄNDAS FRANCO.

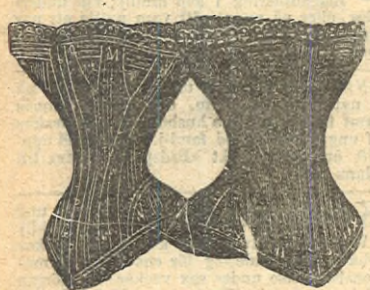
Nedanstående figurer. VATTEN VADEMECUM. VATTEN EXTRA ASEPTOL. Den mest svårödade af alla bakterier dödas på en minut: af Vademeccum, utspädd med en gång sin volym vatten, men af Extra Aseptol utspädd med 4 gånger sin volym vatten. Extra koncentrerad Aseptol har alltså äfven vid mycket stor utspädning en högst betydande förmåga att döda bakterier. - E. Almqvist, Professor i Hygien vid K. Karolinska Institutet. Ett parti gamla tennsaker såsom gröt-skålar, dricksstop, fat m. m., passande till dekorerung af matsalar, säljas billigt. Korrespondens med "Gammlat tenn", under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Stockh.

Pellerin's Margarin
är bäst!

Sparkasseräkning
5 proc. ränta.
Nordiska Kreditbanken
8 Drottninggatan 8
Mynttorget 4 Drottninggatan 102

Barnängens
Eau d'Ambre Rosée
och
Extrait d'Ambre Rosé
samt
Savon de Barnängen.
Nya, fashionabla, med utsökt
angenäm och varaktig parfym
samt synnerligen smakfull ut-
styrel.

CARL BROMAN & Co
Manufakturaffär och Damskrädderi
Lager af franska Siden- och Ylletyger.
34 Drottninggatan 34.
STOCKHOLM.

Snörlifvet La Gracieuse.
Detta så mycket omtyckta och för äldre,
korpulenta personer rekommenderade snörlif,
som förut endast har funnits hos Henric
Labatt, finnes nu i stort lager hos
undertecknad. Snörlifvet tilländes, om
lifvidden uppgives.

Amanda Smedberg,
29 Drottninggatan 29.

Capsuloids
är den bästa järnmedicin.

Hvarför?
Capsuloids innehålla endast
naturligt järn, omsorgsfullt ut-
draget ur friskt oxblod.
de vanliga järnpreparaten, så-
väl piller som mixtur innehålla
en mängd stark syra, och därför äro
så förstörande för magen och tänderna.
Capsuloids aldrig innehålla syra,
och därför äro lämpliga för
äfven den klenaste mage hos gammal
eller ung, och de svarta ej tänderna.
all vår kraft och energi beror
på mängden af det naturliga
järnet i blodet, och Capsuloids tillföra
blodet just den däraf behöfliga kvantite-
ten.
hälsa, frisk färg, kraft, energi
och god matsmältning samt
god sömn utan all fråga är eh följd af
den riklighet af blod som frambringas
genom att intaga Capsuloids.
allt det järn, som finnes i Cap-
suloids, genast upptages af blodet,
åstadkommer rikligt godt blod och
de resultat, som visat sig genom att
gifva Capsuloids för hufvudvärk, hjärt-
klappning, benägenhet för svimning och
förstoppning, som så ofta åtfölja blod-
brist och bleksot. äro i högsta grad på-
fallande.
Erhållas i Sverige å alla Apotek å Kr.
2,50 pr ask. Enda fabrik: Capsuloid Com-
pany, 31 Snow Hill, London.

Den, som behöfver siden, E. Spinner & Ci,
förr J. Zürer's Sidenfabrik, Grundlagd 1825. Zürich.

torde rekvidera, prover af vårt med de sista nyheterna rikhal-
tigast sorterade lager i svarta, hvita och kulörta sidentyger till
blusar, bal-, sällskaps- och promenad-toiletter.
Försändas direkt till privatpersoner meter- och styckevis
till fabrikspriser.

Bländande hvit
REN
LUKTFRI
Alldeles oskadad
erhålls genom att begagna
M. Zadigs Tvättpulver
Garanteradt utan klor eller andra skadliga
ämnen. Fås i alla bättre minutaffärer.
Försök en gång
och Ni ångrar Er icke.

Brefkort.
100 olika brefkort
expedieras franko mot insändande af
10 kronor.
OBS.! I denna samling finnas flera kort,
som kosta 15 å 25 öre pr st. Önskas en-
dast 10-öres kort kosta 100 st. kr. 7,50. Väl
utförda kort garanteras.
Carl Gleerup, Malmö.

Nyaste & finaste
Parfym
för nästuden
Perles d'or
Wilhelm Rieger,
Frankfurt
a/M

Metallfabriksaktiebolaget
C. C. SPORRONG & Co
23 Regeringsgatan 23
STOCKHOLM
Utför: förgyllning, försilfring, förnickling
samt renovering af
antika och moderna metallarbeten

Det
bästa
hvetemjålet
Malmö Best Patent
tillverkas
uteslutande
af
Malmö
Stora Valskvarn.

Brages räntor för-
delaktiga.
Isif Ingen
förvaltnings-
afgift.
BRAGES
Hufvudkontor,
12 Kungs-
trädgårdsg.
Stockholm.

Dagligen inkomma Nyheter,
för säsongen moderna
"Garneringsartiklar"
till kappor och klädningar.
I. F. HOLTZ'
H. M. Drottningens Hofleverantör,
Mode- och Sybehörsaffär.
5 Brunkebergstorg 5, 35 Stora Nygatan 35
och 8 Sturegatan 8, Stockholm.

Olaus Olssons Kolimport-
Aktiebolag
etableradt i Stockholm 1880.
1:a Anthracit.
Hushållskol. Cokes. Briketter.

Tag hvilken Stockholmstidning som helst,
jämför den med
Svenska Dagbladet
Välj sedan den bästa!

Nornans Familj-Symaskiner
äro erkända som de förnämsta.
Prydliga * Lättgående * Lättskötta.
Syr finaste linnesömnad till tjockaste doffel utan omändring af ma-
skinen. Syr knapphål, hälsömnad, broderar, stoppar söndrigt linne.
Fullständig undervisning.
Nornans Symaskins-Verkstad,
6 Birger Jarlsgatan 6.

GEFLE MANUFAKTUR-AKT.-BOLAGS
Oblekta, Blekta och Färgade
VÄFNADER
försäljas i parti från kommissions-
lagret i Stockholm hos **ADOLF BODELL**

FROMS VELOCIPEDER
OBS! äro utmärkta och af alla, som an-
vända dem, mycket omtyckta för deras
Begär prisurant. stora hållbarhet o. stadiga, lätta gång.
PER FROMS Velocipedfabriks Aktiebolag
(Kongl. Hofleverantör)
STOCKHOLM, Mäster-Samuelsgatan 34.

Bankaktiebolaget
Stockholm—Öfre Norrland,
Drottninggatan 6.
Hushållräkning 4 1/2 %.
Kassafack till 15, 20, 25 kronor.

Depositionsräkning
Räntegodtgörelse 5 1/2 proc.
Aktiebolaget
Stockholms Diskontobank
Hufvudkontor: REGERINGSG. 1
Afdelningskontor: HÖTORGET 8.

Göteborgs
Enskilda Bank
Brunkebergstorg 12.
Sparkasseränta 4 1/2 proc.

Inteckningsbolaget.
Högsta depositionsränta..... 5 %
Kapitalräkningsränta 5 %
Sparkasseränta (vid afdelnings-
kontoret) 4 1/2 %
Sydsvenska

Kredit-Aktie-Bolaget,
Stockholm, 24 Fredsgatan 24.
Afdelningskontor Götg. 31.
(Fonder kr. 2,440,000)
Deposition 5 1/2 %
Kapitalräkning 5 1/2 %
Sparkasseräkning 5 %
Opp- & Afskrifning 3 %

LAGERMANS
Tvätt-Pulver
"TOMTEN"

Sårbehandling.

Såsom varande lika
oskadligt som rent
vatten och det pålliga-
ste antiseptiska medel
till att skydda mot bakterier
och häfva börjad varbildning
och inflammation vinner dr P.
Häkanssons Salubrin allt större
användning vid behandling af sår.
OBS.! Vid redan börjad inflammation
och större sår bör alltid användas utspädd
Salubrin och omslag med gummitaft för att
hindra afdunstningen; se beskrifningen,
som medföljer hvarje flaska Salubrin. Ef-
terse äfven etiketten med uppfinnarens
namn och registrerade varumärke, ty pre-
parater, som äro olika Salubrin, medföra
icke samma verkningar som Salubrin. Salu-
brin tillhandabälles i parfym-, speceri- och
färgaffärer. Partilager hos Geijer & Co,
Stockholm.

